

กรณีกาฐ์นทะเบ็ยนปราสาทพระวิหาร
เป็นมรดกโลก

กระทรวงการต่างประเทศ

กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร
เป็นมรดกโลก

กระทรวงการต่างประเทศ
มิถุนายน 2551

บทสรุปผู้บริหาร

ภูมิหลัง

- ปราสาทพระวิหารเป็นโบราณสถานตามแบบศิลปะขอม ตั้งอยู่บนภูเขาในเทือกเขาพนมดงรักบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตรงข้ามบ้านภูมิซรอล ตำบลบึงมะลู อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ปริมาณของปราสาทและแหล่งโบราณคดีซึ่งเป็นส่วนควบและส่วนประกอบสำคัญทางโบราณคดีของปราสาทตั้งอยู่เป็นบริเวณกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ในดินแดนของไทยและกัมพูชา ปราสาทแห่งนี้ มีความสำคัญในบริบททางประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา เนื่องจากเคยเกิดกรณีพิพาท ในเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือปราสาท ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) ได้มีคำตัดสินเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 ว่า ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในอาณาเขตภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา
- หลังจากที่ศาลโลกได้มีคำพิพากษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศขณะนั้นได้แถลงว่า รัฐบาลไทยไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาดังกล่าว แต่ในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ไทยก็จะปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ อันเป็นผลมาจากคำตัดสินตามนัยข้อ 94 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ทั้งนี้ ไทยได้คืนตัวปราสาทพระวิหารให้แก่กัมพูชาไปตั้งแต่ปี 2505 โดยคณะรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติให้คืนตัวปราสาทและพื้นที่โดยรอบปราสาทไปตามที่ศาลโลกตัดสิน และได้มีการกำหนดขอบเขตเส้นเขตแดนไทยบริเวณนี้ตามที่ไทยยึดถือใหม่ ซึ่งยังคงยึดถือแนวสันปันน้ำ เป็นหลัก เพียงแต่ได้กันเอาเขตตัวปราสาทพระวิหารออกคืนไปให้กัมพูชา เส้นเขตแดนตามมติคณะรัฐมนตรี 2505 นี้ ยังเป็นเส้นเขตแดนที่หน่วยราชการต่างๆ ของไทยยึดถือมาจนปัจจุบันนี้ ในขณะที่ฝ่ายกัมพูชาก็ยึดถือเส้นเขตแดนตามแผนที่ที่จัดทำโดยคณะกรรมการปักปันเขตแดน สยาม-อินโดจีนฝรั่งเศส มาตราส่วน 1:200,000
- รัฐบาลไทยในขณะนั้น (2505) ได้แจ้งสหประชาชาติด้วยว่า ไทยขอสงวนสิทธิที่ไทยมีหรืออาจมี ในอนาคตที่จะเรียกร้องเอาปราสาทพระวิหารกลับคืนมา โดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมายที่มีอยู่ หรือที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากคำตัดสินของศาลโลกถือเป็นที่สุด ไม่มีอุทธรณ์ แต่ศาลอาจริ้อฟื้นคดีขึ้นมาพิจารณา ทบทวนคำพิพากษาใหม่ได้หากมีการค้นพบหลักฐานใหม่ แต่จะต้องกระทำภายใน 10 ปี แต่ในปัจจุบันนี้ (2551) เวลาได้ผ่านไปแล้ว 46 ปี โดยฝ่ายไทยไม่ได้ดำเนินการขอทบทวน ดังนั้น ในระบบกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน จึงถือว่า พันเวลาที่ไทยจะขอทบทวนคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว แต่การสงวนสิทธิของไทยยังคงอยู่ต่อไป
- คำตัดสินของศาลโลกที่อ้างถึงข้างต้น ตัดสินเฉพาะประเด็นเรื่องกรรมสิทธิ์ในตัวปราสาท ไม่ได้ชี้ขาดเกี่ยวกับแนวเส้นเขตแดนในพื้นที่ดังกล่าว ฉะนั้น จึงยังมีความเห็นต่างกัน

ระหว่างไทย – กัมพูชาในเรื่องแนวเส้นเขตแดนในบริเวณดังกล่าวที่นอกเหนือตัวปราสาท ซึ่งทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อน (คือ พื้นที่ที่ทั้งฝ่ายไทยและกัมพูชาต่างก็อ้างสิทธิทับซ้อนกัน) ทางทิศตะวันตกและทิศเหนือของตัวปราสาทเป็นพื้นที่ 4.6 ตารางกิโลเมตร และยังเป็นเรื่องที่สองฝ่ายยังคงต้องหาข้อยุติต่อไป โดยมีกลไกคือคณะกรรมการธิการเขตแดนร่วม ไทย-กัมพูชา ซึ่งจัดตั้งตามบันทึกความเข้าใจระหว่างไทย – กัมพูชาฉบับลงวันที่ 14 มิถุนายน 2543 จนกระทั่งปัจจุบันงานสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตามบันทึกความเข้าใจดังกล่าว ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และจะต้องใช้เวลาอีก ระยะเวลาหนึ่งกว่าจะเข้าพื้นที่ปราสาทพระวิหาร จึงยังไม่ทราบชัดเจนว่าเส้นเขตแดนระหว่าง ไทยกับกัมพูชาในบริเวณดังกล่าวอยู่ที่ใดแน่ และทางราชการไทยทุกหน่วยก็ยังคงยึดถือ แนวเขตแดนไทยตามมติคณะรัฐมนตรี 2505 เป็นหลัก

- ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกทางศิลปและวัฒนธรรมที่ตกทอดมาสู่มวลมนุษยชาติ รัฐบาลไทย ได้พยายามเสมอที่จะให้สถานที่แห่งนี้เป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพ และความร่วมมือที่แน่นแฟ้น และที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับกัมพูชา โดยในการประชุมคณะรัฐมนตรี ร่วมไทย-กัมพูชา เมื่อเดือนมิถุนายน 2546 ที่เมืองเสียมราฐและจังหวัดอุบลราชธานี ที่ประชุม ได้มีมติร่วมกันเป็นครั้งแรกให้มีความร่วมมือพัฒนาเขาพระวิหารและบูรณปฏิสังขรณ์ ปราสาทพระวิหาร เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและ ยั่งยืนระหว่างสองประเทศ และเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนไทยกับกัมพูชา ในทุกๆ ด้าน ซึ่งคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร ได้ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2547 ที่กรุงเทพฯ และตกลงหลักการขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเขาพระวิหารและ บูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทพระวิหารร่วมกัน โดยกัมพูชาได้ขอให้ความร่วมมือในเรื่องนี้เริ่ม ดำเนินการหลังจากที่ได้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งฝ่ายไทยได้รับทราบ และขอให้มีการร่วมมือและปรึกษาหารือร่วมกันในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด
- อย่างไรก็ตาม ช่วงปี 2548 – 2549 กัมพูชาได้ดำเนินการฝ่ายเดียวในการยื่นขอจดทะเบียน ปราสาท พระวิหารเป็นมรดกโลกต่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (UNESCO) โดยไม่ได้หารือใดๆ กับไทย นอกจากนั้น เอกสารประกอบคำร้องยื่นขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของกัมพูชา ได้แนบแผนที่ที่กำหนดเขตต่างๆ ในอาณาบริเวณปราสาทพระวิหาร แสดงขอบเขต ตามเส้นที่พระราชกฤษฎีกาของกัมพูชาลงวันที่ 13 เมษายน 2549 และแผนที่แนบระบุว่า เป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ถ้าเข้ามาในดินแดนที่ไทยอ้างสิทธิ
- กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย เมื่อได้ทราบเกี่ยวกับเอกสาร ของกัมพูชา ก็ได้ดำเนินการทางการทูตต่างๆ เพื่อชี้แจงข้อกังวลของไทยและหาทางแก้ไข ปัญหา ทั้งต่อกัมพูชาเอง ต่อยูเนสโก และต่อประเทศสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลก 21

ประเทศเกี่ยวกับการดำเนินการของไทยต่อกัมพูชา รวมไปถึงการโน้มน้าวเพื่อขอให้ไทยและกัมพูชานำปราสาทพระวิหารและโบราณสถานอื่นๆ ที่เป็นส่วนประกอบในฝั่งไทยไปขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกร่วมกันเพื่อความสมบูรณ์ของสถานะมรดกโลกของปราสาทพระวิหารด้วย โดยไทยได้เสนอข้อเสนอรื่องดังกล่าวเมื่อปี 2548 และปี 2550 แต่กัมพูชาไม่เห็นชอบด้วยและยืนยันที่จะดำเนินการฝ่ายเดียวเพื่อนำปราสาทพระวิหาร ซึ่งกัมพูชาถือว่าเป็นของตนอย่างชัดเจนไปขอขึ้นทะเบียน และเห็นว่าหากฝ่ายไทยประสงค์ ก็อาจนำโบราณสถานที่อยู่ในเขตไทย ไปขอขึ้นทะเบียนเองต่อไป

- ในที่สุด จากการรณรงค์ที่แจ่มชัดของฝ่ายไทย และโดยคำนึงถึงปัญหาเทคนิคอื่น ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 ที่เมืองโครสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ ได้มีมติเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550 ให้เลื่อนการพิจารณาการขึ้นทะเบียนของกัมพูชาออกไป และให้ไทยและกัมพูชาร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ทั้งในการให้ความสนใจอย่างริบถ้วนในการบูรณะปฏิสังขรณ์ปราสาทและการจัดทำแผนบริหารจัดการเพื่อการปกป้องคุ้มครองปราสาท โดยจะมีการพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา ในปี 2551 ซึ่งในโอกาสแรกหลังการประชุมสมัยที่ 31 ฝ่ายไทยได้เป็นฝ่ายริเริ่มหารือกับกัมพูชา โดยได้เสนอให้การฝึกอบรมฝ่ายกัมพูชาในการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานและให้คำแนะนำในทางวิชาการอื่นๆ และมีการหารือหลายครั้งในระดับสูง
- ต่อมานายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศ คือ นายสมัคร สุนทรเวช และสมเด็จพระอัครมหาราชเสนาบดีเดโช ฮุน เซน ได้หารือในระหว่างการเยือนกัมพูชาของนายกรัฐมนตรีไทย เมื่อวันที่ 3 – 4 มีนาคม 2551 และในระหว่างการประชุม GMS Summit ที่เวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2551 ซึ่งในการหารือระดับผู้นำในวาระดังกล่าวนั้น ฝ่ายกัมพูชาได้ชี้แจงว่า กัมพูชาไม่มีเจตนาที่จะให้การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกก่อให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันเกี่ยวกับเรื่องเขตแดน และจะขอจดทะเบียนเฉพาะปราสาทพระวิหาร ซึ่งศาลโลกได้พิพากษาว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของกัมพูชาเท่านั้น ขึ้นเป็นมรดกโลก

สถานะล่าสุด

- จุดเปลี่ยนในท่าทีของกัมพูชาเริ่มเห็นได้ชัดขึ้น ในการหารือระหว่างนายพล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย กับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ที่เกาะกง ประเทศกัมพูชา เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ซึ่งฝ่ายกัมพูชาแจ้งว่าเพื่อคำนึงถึงมิตรภาพและสายสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย-กัมพูชา ฝ่ายกัมพูชาตกลงที่จะเปลี่ยนแผนที่แนบในเอกสารคำขอขึ้นขึ้นทะเบียนมรดกโลก (Nomination File) เพื่อจำกัดขอบเขตของคำขอให้อยู่เฉพาะการขึ้น

ทะเบียนตัวปราสาทพระวิหาร (ซึ่งศาลโลกได้พิพากษาว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของกัมพูชา) เท่านั้น เป็นมรดกโลก

- เมื่อวันที่ 22 - 23 พฤษภาคม 2551 นายพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้นำคณะผู้แทนไทยไปหารือกับคณะผู้แทนกัมพูชา ซึ่งมีนายสก อานรอนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชาเป็นหัวหน้าคณะที่กรุงปารีส ภายใต้การอุปถัมภ์ของสำนักงานใหญ่ยูเนสโก เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาในเรื่องการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารให้ได้ข้อยุติ ก่อนการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา สรุปสาระได้ว่า

- กัมพูชาจะขอขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก และจะยังไม่กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของปราสาท (ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กัมพูชาอ้างสิทธิทับซ้อนกับไทย) โดยกัมพูชาจะส่งแผนที่ใหม่แสดงขอบเขต (perimeter) ตัวปราสาทที่จะขอขึ้นทะเบียน มาให้ฝ่ายไทยและยูเนสโกพิจารณา และหากทุกฝ่ายพิจารณาแล้วไม่มีข้อขัดข้อง ก็จะใช้แผนที่ใหม่นี้ทดแทนแผนที่และพิกัดอ้างอิงทางภูมิศาสตร์เดิมทั้งปวงที่ได้แนบประกอบคำขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

- สำหรับพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของปราสาทพระวิหาร ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องเขตแดนนั้น ไทยกับกัมพูชาได้ตกลงที่จะให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทั้งสองฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างสมานฉันท์ (in a concerted manner) เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนบริหารจัดการปราสาทพระวิหารและพื้นที่โดยรอบทั้งหมด ที่จะต้องเสนอต่อศูนย์มรดกโลกภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 สำหรับการพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 34 ปี 2553

- ข้อตกลงและความตั้งใจระหว่างไทยกับกัมพูชา นี้ ได้รับการบันทึกเป็นร่าง คำแถลงการณ์ร่วม (Joint Communiqué) ซึ่งแต่ละฝ่ายจะต้องนำกลับไปขอความเห็นชอบจากรัฐบาลของตนก่อน

- หลังจากนั้นในวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ฝ่ายกัมพูชาได้ส่งร่างแผนผังที่ปรับแก้ไขใหม่ มาให้ และฝ่ายไทยได้ตรวจสอบทางเทคนิคโดยกรมแผนที่ทหารอย่างรอบคอบ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีการล้ำเขตแดนไทยตามที่กำหนด โดยมติ ครม. 2505 หลังจากนั้น สภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้พิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2551 และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบร่างคำแถลงการณ์ร่วม รวมทั้งร่างแผนผังเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2551 และได้อนุมัติให้ฝ่ายไทยลงนามในคำแถลงการณ์ร่วมได้เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2551 หลังจากนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจึงได้ลงนามคำแถลงการณ์ร่วมกับฝ่ายกัมพูชาและยูเนสโก

จุดยืนของไทย

1. ในหลักการ ไทยไม่คัดค้านความประสงค์ของกัมพูชาที่จะขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร เป็นมรดกโลก ตราบเท่าที่การดำเนินการในเรื่องนี้ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิด้านเขตแดน และอธิปไตยของไทย เนื่องจากไทยเองก็เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของปราสาทพระวิหาร และปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกที่พิพากษาว่า ปราสาทพระวิหารอยู่ในดินแดนภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา
2. ที่ผ่านมามีไทยได้ประท้วงการอ้างสิทธิของกัมพูชาในพื้นที่ที่ไทยถือว่าเป็นดินแดนของไทย กล่าวคือ ประท้วงพระราชกฤษฎีกาของกัมพูชาที่กำหนดขอบเขตของปราสาทพระวิหาร และแผนที่แนบท้ายคำร้องขอขึ้นทะเบียนฯ (ฉบับแรกที่กัมพูชาเสนอต่อยูเนสโก) เพื่อรักษาสิทธิของไทยในพื้นที่ที่สองฝ่ายอ้างสิทธิทับซ้อนกัน การประท้วงดังกล่าวเป็นการประท้วงที่ชอบธรรมและเป็นกระบวนการปกติในทางการเมืองระหว่างประเทศในการรักษาสิทธิทางดินแดน
3. เมื่อฝ่ายกัมพูชาได้ปรับท่าทีของตน โดยเปลี่ยนแปลงแผนผังแนบท้ายคำร้องฯ ใหม่ นำเฉพาะตัวปราสาทพระวิหารซึ่งอยู่ในเขตแดนกัมพูชาอย่างชัดเจนไปดำเนินการขอขึ้นทะเบียนฯ และฝ่ายไทย ได้ตรวจสอบยืนยันทางเทคนิคว่า ไม่มีส่วนใดล้ำเข้ามาในเขตแดนไทยตามมติ ครม. 2505 แล้ว ไทยจึงสามารถสนับสนุนให้กัมพูชาดำเนินการต่อไปได้ และได้มีการลงนามคำแถลงการณ์ร่วมระหว่างไทยและกัมพูชา รวมทั้งแผนผังแนบท้าย การพิจารณาของไทยเกี่ยวกับคำแถลงการณ์ร่วมนี้ ได้กระทำโดยรอบคอบและถี่ถ้วน โดยหน่วยราชการไทยทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน สภาความมั่นคงแห่งชาติกับทั้งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และเห็นว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ โดยเป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนว่า ประการแรก แม้จะมีการลงนามคำแถลงการณ์ร่วมแล้ว การตัดสินใจสุดท้ายว่ากัมพูชาจะประสบความสำเร็จในการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารหรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการมรดกโลกจะตัดสินใจ ประการที่สอง คำแถลงการณ์ร่วมมีข้อความยืนยันชัดเจนว่า การดำเนินการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร จะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของแต่ละฝ่ายในเรื่อง เขตแดน และไม่มีข้อความใดๆ ในคำแถลงการณ์ร่วมที่จะตัดสินสิทธิที่ไทย จะนำไปรายงานสถานในฝั่งไทยไปขอขึ้นทะเบียนในภายหลัง ประการที่สาม คำแถลงการณ์ร่วมระบุเจตนารมณ์ที่ไทยและกัมพูชาจะทำงานร่วมกันต่อไปอย่างสมานฉันท์ เพื่อวางแผนบริหารจัดการพื้นที่เสนอต่อยูเนสโกภายใน 2 ปี ซึ่งไทยจะมีส่วนร่วมเข้าไปดูแลพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิอยู่ด้วย (ทั้งนี้ไม่มีข้อความใดที่แสดงว่าไทยได้สละการคัดค้านคำพิพากษาศาลโลกและการสงวนสิทธิที่จะเรียกร้องคืน หากกฎหมายในอนาคตเปิดโอกาสให้ ตามนัยหนังสือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยเมื่อปี 2505)

4. เรื่องที่มีความห่วงกังวลกันว่า การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกจะทำให้ไทยเสียดินแดนนั้น การตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) ไม่ว่าจะไปในทางใดก็ตาม จะไม่มีข้อผูกพันมาถึงการกำหนดเส้นเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา เพราะคณะกรรมการไม่มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ซึ่งก็มีการระบุชัดเจนในข้อบทยของอนุสัญญามรดกโลก (Convention Concerning the World Cultural and Natural Heritage) ข้อ 11 (3) ว่า การรวมเอาทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในดินแดนอธิปไตย หรือเขตอำนาจที่อ้างสิทธิโดยรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ จะไม่กระทบกระเทือนสิทธิของคู่พิพาทไม่ว่าในทางใด ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของยูเนสโกก็ได้ยืนยันกับไทยถึงผลบังคับทางกฎหมายเช่นนั้น นอกจากนี้ไทยได้ดำเนินการเพื่อรักษาสีทิตตามกฎหมายระหว่างประเทศของไทยมาอย่างเต็มที่ตลอดมา และจะดำเนินการต่อไป
5. ประเด็นเรื่องที่ยังจะต้องหารือแก้ไขกันต่อไป มีอาทิ ความแตกต่างของความเห็นเกี่ยวกับเส้นเขตแดน ที่ถูกต้อง ไทยและกัมพูชามีกลไกแก้ไขอยู่แล้ว ได้แก่ คณะกรรมาธิการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission – JBC) ไทย-กัมพูชา ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ หรือปัญหาการที่มีชุมชนชาวกัมพูชา รุกเข้ามาสร้างสิ่งปลูกสร้างในดินแดนไทย ก็สามารถร่วมกันหารือเพื่อแก้ไขได้โดยยึดถือบันทึกความเข้าใจระหว่างไทยกับกัมพูชา พ.ศ. 2543 และการร่วมมือกันจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่รอบปราสาทพระวิหาร ให้มีการจัดระเบียบได้มาตรฐานสากลในการอนุรักษ์โบราณสถานที่เป็นมรดกโลก

นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวว่า “ความสำเร็จ ในการเจรจานั้น ส่วนหนึ่งต้องให้เครดิตกับฝ่ายทหารที่ประสานงานแบบคู่ขนานไป กับฝ่ายทหารกัมพูชาด้วย เป็นการดำเนินงานในลักษณะที่เรียกว่า “กำปั้นเหล็กในถุงมือแพร (An iron fist in the velvet glove)” กล่าวคือ กระทรวงการต่างประเทศและทหารร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิด โดยฝ่ายทหารเปรียบเป็นกำปั้นเหล็กและกระทรวงการต่างประเทศเปรียบเป็นถุงมือแพร ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งทหารและกระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นตรงกัน หน่วยงานความมั่นคงของประเทศไทย ทั้งกระทรวงการต่างประเทศ ฝ่ายทหาร และ สมช. ทำงานอย่างต่อเนื่องและเต็มที่เพื่อรักษาอธิปไตยของไทยภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ ไม่ว่าจะ กัมพูชาจะขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่มีข้อกังวลว่าจะมีผลกระทบต่อการเจรจาเรื่องพื้นที่ทับซ้อนหรือการปักปันเขตแดนระหว่างสองประเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่คณะกรรมการปักปันเขตแดนเท่านั้นที่จะมีสิทธิไปเจรจา”

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้บัญชาการทหารบก กล่าวว่า “ต้องยอมรับว่าหลังจากปี 2505 ตัวปราสาทพระวิหารเป็นกรรมสิทธิ์ของกัมพูชาจากการตัดสินของศาลโลก ขณะนี้กัมพูชาขอให้นำปราสาทพระวิหารไปขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ไม่ทราบว่าจะนำไปสู่การเสียดินแดนได้อย่างไร”

พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์ เสนาธิการทหาร กล่าวว่า “กองทัพยืนยันว่าแผนที่ของกัมพูชาที่นำปราสาทพระวิหารไปเสนอเป็นมรดกโลกนั้น ไม่ได้ล่วงล้ำเข้ามาในดินแดนไทย ไม่มีส่วนใดที่กัมพูชาจะไปใช้ประโยชน์ได้”

พลโท แดน มีชูอรรถ เจ้ากรมแผนกที่ทหาร กล่าวว่า “จากการสำรวจพื้นที่และรังวัดอย่างละเอียด ขอยืนยันว่า ไม่มีส่วนใดในขอบเขตที่กัมพูชาขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ทับซ้อนหรือเหลื่อมล้ำเข้ามาในเขตแดนไทย”

นายกฤต ไกรจิตติ อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ กล่าวว่า “สำหรับคำวิจารณ์ว่า การสนับสนุนให้กัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเป็นการสละสิทธิที่ไทยเคยสงวนไว้ในกรณีที่จะทบทวนคำพิพากษานั้น ตามธรรมเนียมของศาลโลกการขอทบทวนคำพิพากษาจะต้องทำภายใน 10 ปี หลังจากมีคำพิพากษา บัดนี้เวลาผ่านไปแล้ว 46 ปี จึงพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวไปแล้ว”

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก	1
- รู้จักปราสาทพระวิหาร	1
- ความร่วมมือเพื่อพัฒนาปราสาทพระวิหาร	4
- การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ทำให้ไทยจึงมีข้อกังวล	5
- การหาทางออกร่วมกันอย่างฉันทามติ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ	8
- การประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31	9
- การดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศและสถานะล่าสุด	10
ส่วนที่ 2 สรุปสาระสำคัญของเอกสารที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ใช้ในการชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎรกรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2551	15
1. ปราสาทนี้เป็นของใคร? ศาลโลกตัดสินเรื่องนี้ว่าอย่างไร?	15
2. การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตามที่กัมพูชาได้แก้ไขขอบเขตแดนฝั่งใหม่ ไม่ทำให้ไทยเสียดินแดน	16
3. การลงนามในแถลงการณ์ร่วมเพื่อสนับสนุนให้กัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก เป็นการสละสิทธิที่ไทยจะทวงคืนปราสาทพระวิหารหรือไม่	17
4. กัมพูชายื่นขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตั้งแต่เมื่อใด และคำขอขึ้นทะเบียนที่ยื่นในปี 2550 นั้นมีปัญหาอย่างไร	18
5. กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน จนเจรจาสำเร็จและปกป้องดินแดนไทยได้	19
6. การเจรจาระหว่างฝ่ายไทย กัมพูชา ร่วมกับยูเนสโก ที่กรุงปารีส ประสบผลสำเร็จอย่างไร	20
7. พื้นที่ทับซ้อน 4.6 ตารางกิโลเมตร จะจัดการอย่างไร	20
8. แถลงการณ์ร่วมเป็นหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความยินยอมจากรัฐสภาก่อนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา 190 วรรค 2 หรือไม่	21

	หน้า
9. การขึ้นทะเบียนนากปราสาทพระวิหารขึ้นเป็นมรดกโลก ไทยจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง	22
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก	23
- มรดกโลกคืออะไร	23
- ใครเป็นผู้คัดเลือกสถานที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก	23
- การขึ้นทะเบียนมรดกโลกมีกระบวนการอย่างไร	24
ส่วนที่ 4 ภาคผนวก	25
1. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2505	26
2. หนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีนามโดยจอมพลประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2505	27
3. แผนที่แสดงแนวเขตแดนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2505	29
4. คำปราศรัยของ ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับคดีปราสาทพระวิหาร ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 4 กรกฎาคม 2505	30
5. หนังสือจาก พ.อ. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในขณะนั้น ถึงรักษาการเลขาธิการสหประชาชาติ	33
6. แผนที่ตามที่ปรากฏใน Foreign Affairs Bulletin ของกระทรวง การต่างประเทศ	34
7. คำแถลงการณ์ร่วมไทย กัมพูชา ยูเนสโก และคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ	35
8. ลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก	40

ส่วนที่ 1

การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

รู้จักปราสาทพระวิหาร

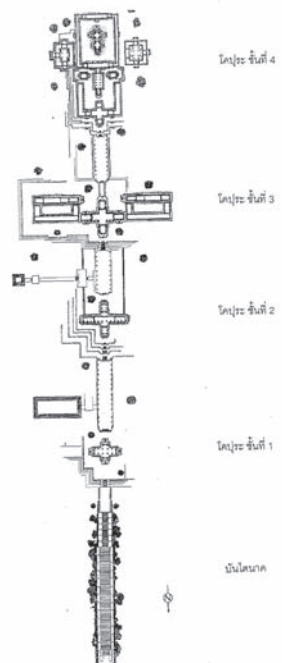

ปราสาทพระวิหารเป็นโบราณสถานตามแบบศิลปะขอม ตั้งอยู่บนภูเขาในเทือกเขาพนมดงรักบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ตรงข้ามบ้านภูมิซรอล ตำบลบึงมะลู อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ตัวปราสาทโล่เรียงเป็นขั้นๆ เป็นทางยาวตามแกนทิศเหนือ-ใต้ เริ่มจากเชิงเขา ด้านล่าง ทางทิศเหนือ ไปจนสุดยอดเขาซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 657 เมตร

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ปราสาทพระวิหารสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 15 - 16 เพื่อเป็นศาสนสถานตามคติความเชื่อในศาสนาฮินดูลัทธิไศวนิกายที่นับถือพระศิวะเป็นเทพสูงสุด ถือเป็นร่องรอยของความเจริญรุ่งเรืองและวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต และยังสะท้อนถึงความสำคัญของปราสาทที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างผู้คนในชุมชนโบราณในดินแดนแถบนี้มาแต่บรรพกาล

ปราสาทพระวิหารมีความสำคัญในบริบททางประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชา เนื่องจากเคยเกิดกรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือปราสาท ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) ได้มีคำตัดสินเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 ว่า ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในอาณาเขตภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา ("the Temple of Preah Vihear is situated in

แผนผังอาคารสำคัญต่างๆ ของปราสาทพระวิหาร

territory under the sovereignty of Cambodia”)

อย่างไรก็ดี ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่ได้ระบุในคำตัดสินถึงแนวเส้นเขตแดนที่ถูกต้องแน่ชัดในพื้นที่ดังกล่าว เพราะแม้ศาลโลกได้สรุปว่าต้องใช้แผนที่คณะกรรมการปักปันเขตแดน สยาม-อินโดจีนฝรั่งเศส มาตราส่วน 1:200,000 เป็นเหตุผลในการวินิจฉัย แต่ศาลก็ชี้ชัดว่าข้อเรียกร้องของกัมพูชา ที่ขอให้ศาลประกาศนิยามของเส้นเขตแดนตามแผนที่ดังกล่าวนั้น ศาลสามารถพิจารณาให้ได้เฉพาะในขอบเขตที่เป็นเครื่องแสดงเหตุผลเท่านั้น และไม่ใช่นิยามเป็นข้อเรียกร้องที่จะตัดสินให้ในข้อบทปฏิบัติการของคำพิพากษา (“Referring finally to the Submissions presented at the end of the oral proceedings, the Court, for the reasons indicated at the beginning of the present Judgment, finds that Cambodia’s first and second Submissions, calling for pronouncements on the legal status of the Annex 1 map and on the frontier line in the disputed region, can be entertained only to the extent that they give expression to grounds, and not as claims to be dealt with in the operative provisions of the Judgment.”)

ภายหลังจากที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีคำตัดสินเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 แล้ว รัฐบาลไทยได้แถลงว่ารัฐบาลไทยไม่เห็นด้วย (disagreement) กับคำพิพากษาดังกล่าว แต่ในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ไทยก็จะปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ อันเป็นผลมาจากคำพิพากษา ตามข้อ 94 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ทั้งนี้ โดยมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2505 รัฐบาลไทยได้คืนตัวปราสาทพระวิหารให้แก่กัมพูชา โดยกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่คืนให้แก่ฝ่ายกัมพูชาทางทิศเหนือที่ระยะ 20 เมตรจากบันไดนาคไปทางตะวันออกจนถึงช่องบันไดหัก และทางทิศตะวันตกที่ระยะ 100 เมตรจากแกนของตัวปราสาทไปทางทิศใต้จนจรดขอบหน้าผา ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศ ไทยในขณะนั้น ได้แจ้งการปฏิบัติตามคำพิพากษาดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2505 และยึดถือเขตแดนบริเวณนี้ตามที่กำหนดข้างต้นตลอดมาหากกัมพูชายืนยันอ้างสิทธิต่างจากไทย ก็เป็นเรื่องที่ทั้งสองประเทศจะต้องเจรจากันอย่างฉันมิตรบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศต่อไป

ในหนังสือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศถึงเลขาธิการสหประชาชาติ ได้แจ้งด้วยว่า ไทยขอสงวนสิทธิที่ไทยมีหรืออาจมีในอนาคตที่จะเรียกเอาปราสาทพระวิหารกลับคืนมา โดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมายที่มีอยู่หรือที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง อย่างไรก็ตาม การสงวนสิทธิของไทยจะเป็นไปได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสิทธินั้นเป็นสิทธิที่ไทยมีอยู่ตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ และตามระบบกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธรรมนูญศาลโลกข้อ 60 และ 61 ได้กำหนดว่า คำตัดสินของศาลโลกถือเป็นที่สุด ไม่มีอุทธรณ์ ฎีกา แต่อาจมีการขอให้ศาลพิจารณาทบทวนคำพิพากษาได้หากมีหลักฐานใหม่ ทั้งนี้

การขอให้ศาลทบทวนคำพิพากษา จะต้องกระทำภายใน 10 ปี นับแต่มีคำพิพากษา แต่เวลาได้ผ่านไปแล้ว 46 ปี นับแต่ที่ศาลโลกได้มีคำพิพากษา โดยฝ่ายไทยมิได้ดำเนินการขอให้ทบทวนคดี ดังนั้น ในระบบกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน จึงถือว่าในขณะนี้พื้นเวลาที่ไทยจะขอทบทวน คำพิพากษาดังกล่าวแล้ว

ภาพสังเขปแสดงการยึดถือเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน

ภาพสังเขปแสดงการยึดถือเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน

ความร่วมมือเพื่อพัฒนาปราสาทพระวิหาร

ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมที่ตกทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน ถือเป็นสมบัติร่วมกันของมวลมนุษยชาติที่ทรงคุณค่า ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา หลังจากที่สันติภาพและความสงบสุขได้เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ ชาวไทยและชาวกัมพูชาทั้งสองฝั่งต่างก็ได้มีโอกาสชื่นชมความงดงามด้านสถาปัตยกรรมของปราสาทพระวิหารและโบราณสถานอื่นๆ ที่ตั้งอยู่รายรอบอันเกิดจากฝีมือของมนุษย์

ด้วยคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ รัฐบาลไทยได้พยายามเสมอมาที่จะให้สถานที่แห่งนี้เป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและความร่วมมือที่แน่นแฟ้นและยั่งยืนระหว่างไทยกับกัมพูชา เพื่อให้เกิดการร่วมพัฒนาเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในส่วนของตัวปราสาทและอาณาบริเวณโดยรอบ โดยการดำเนินการของไทยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ได้รับการเห็นพ้องด้วยจากกัมพูชาในการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย - กัมพูชา เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ถึงวันที่ 1 มิถุนายน 2546 โดยที่ประชุมได้มีมติร่วมกันเป็นครั้งแรกที่จะให้มีความร่วมมือ

กันพัฒนาเขาพระวิหารและบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทพระวิหารเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและยั่งยืนระหว่างสองประเทศ และเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนไทยกับกัมพูชาในทุก ๆ ด้าน เช่น การสร้างรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจากการส่งเสริม การท่องเที่ยว การสนับสนุนการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะของโบราณสถาน และการบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เป็นต้น

ที่ผ่านมา ทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการหลายประการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย - กัมพูชาดังกล่าว โดยไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร และกัมพูชาได้จัดตั้งคณะกรรมการระหว่างกระทรวงเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่ช่องตาเดมาและ เขาพระวิหารเพื่อเป็นกลไกหลักในการทำงานร่วมกัน โดยได้มีการจัดประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2547 ที่กรุงเทพฯ ซึ่งที่ประชุมได้ตกลงในหลักการขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาร่วมเขาพระวิหารและบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทพระวิหาร โดยกัมพูชาได้ร้องขอว่าความร่วมมือระหว่างไทย - กัมพูชาในเรื่องนี้ จะเริ่มขึ้นหลังจากที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ได้ขึ้นทะเบียน

ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งในครั้งนั้นฝ่ายไทยได้รับทราบ โดยขอให้มีการร่วมมือและ
ปรึกษาหารือ อย่างใกล้ชิดในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก การพัฒนา
พื้นที่ และการบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทพระวิหาร

การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ทำให้ไทยจึงมีข้อกังวล

ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2549 กัมพูชาได้ดำเนินกระบวนการยื่นขอจดทะเบียนปราสาท
พระวิหารเป็นมรดกโลกต่อยูเนสโก โดยไม่ได้ปรึกษาหารือกับไทยตามที่เคยหารือกันไว้
ในกรอบคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร และมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีร่วม
ไทย - กัมพูชา ซึ่งเห็นชอบ ให้ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาปราสาทพระวิหารและ
พื้นที่โดยรอบ

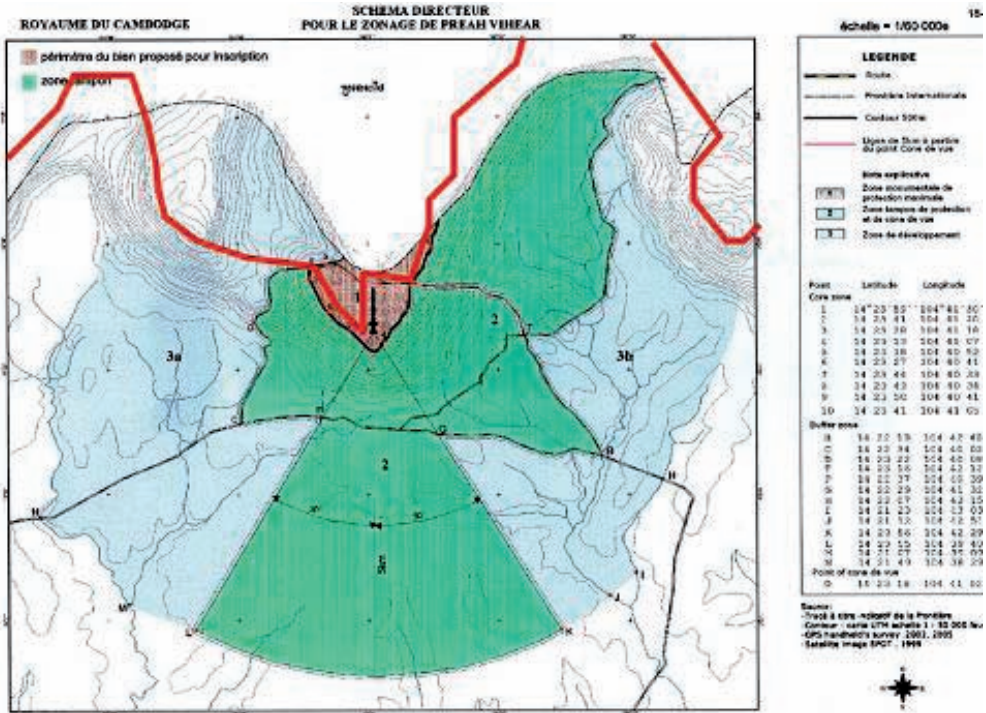
ปัญหาสำคัญที่สร้างข้อกังวลให้ไทย คือ เอกสารประกอบคำร้องยื่นขอจดทะเบียน
ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก (Nomination File) ของกัมพูชา ได้แนบแผนที่กำหนดเขต
อนุรักษ์ (Core Zone) เขตกันชน (Buffer Zone) และเขตพัฒนา (Development Zone) ของ
อาณาบริเวณปราสาทพระวิหาร ที่กัมพูชาจะยื่นขอจดทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งแสดงขอบเขต
ตามเส้นที่พระราชกฤษฎีกาฉบับลงวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2549 ของกัมพูชา (Décret royal
portant délimitation du site protégé du temple de Preah Vihear, NS/RKP/0406/183)
และแผนที่แนบ ระบุว่าเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ซึ่งล้ำเข้ามาในดินแดนไทย

การกำหนดขอบเขตดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจของกัมพูชาในเรื่อง
เส้นเขตแดน ซึ่งทำให้บางส่วนของพื้นที่เขตอนุรักษ์และเขตพัฒนาที่ฝ่ายกัมพูชาบุล้ำเข้ามา
ในดินแดนที่ไทยอ้างสิทธิ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเส้นเขตแดนที่กัมพูชายึดถือและกฎหมายภายใน
ที่กัมพูชาประกาศ ได้ทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนกับไทย ซึ่งจะก่อปัญหาในเรื่องเส้นเขตแดนและ
อธิปไตยขึ้นได้ เนื่องจากพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชาส่วนนี้ยังไม่ได้รับการสำรวจและจัดทำ
หลักเขตแดนให้ชัดเจน และศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ก็มิได้ชี้ขาดหรือให้ข้อยุติในเรื่องนี้

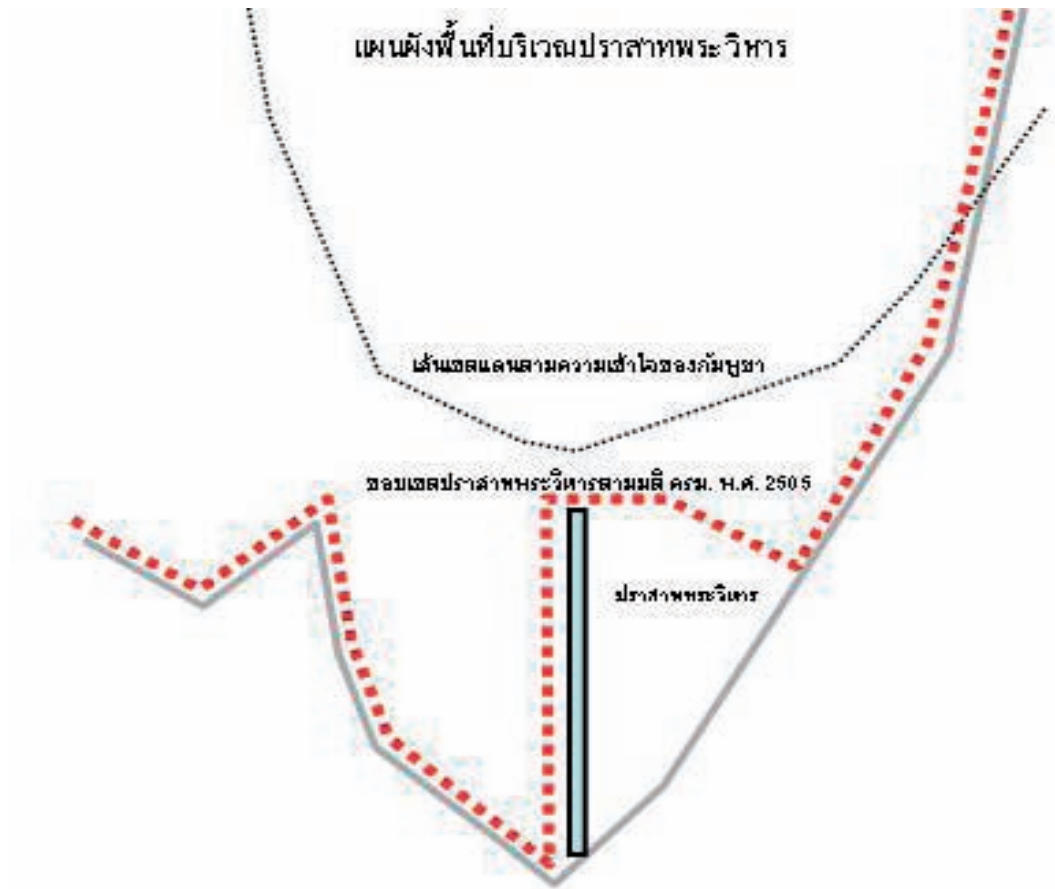
ในการนี้ ในฐานะที่ไทยเป็นสมาชิกยูเนสโก และเป็นภาคีใน World Heritage
Convention หากไทยมิได้ทักท้วงในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งต่อข้อเสนอของกัมพูชา ก็อาจจะถูก
นำไปอ้างอิงได้ว่า ไทยยอมรับการใช้อำนาจอธิปไตยของกัมพูชาในพื้นที่ดังกล่าว การนิ่งเฉย
อาจจะส่งผลกระทบต่อ การอ้างสิทธิของฝ่ายไทยเรื่องเขตแดนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวในโอกาส
ต่อไป

ดังนั้น แม้ไทยจะไม่คัดค้านความประสงค์ของกัมพูชาที่จะให้ปราสาทพระวิหาร
เป็นมรดกโลก และยืนยันที่จะรักษาความสัมพันธ์ฉันมิตรเพื่อนบ้านที่ดีกับกัมพูชา แต่ฝ่ายไทยก็
มีความจำเป็นที่จะต้องปกป้องรักษาสิทธิอันชอบธรรมของไทย และอำนาจอธิปไตยของไทยใน
พื้นที่ซึ่งต่างฝ่ายต่างยังคงอ้างสิทธิทับซ้อนกัน จนกว่าจะได้มีการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน

กันอย่างชัดเจน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นประเทศไทยหรือแม้แต่กัมพูชา หากอยู่ในสถานะเดียวกับไทยก็ คงจะต้องดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

แผนที่แสดงเขตพื้นที่อนุรักษ์ปราสาทพระวิหาร(ฉบับแรกที่กัมพูชายื่นต่อยูเนสโก เมื่อ พ.ศ. 2549) ประกาศตามพระราชกฤษฎีกาของกัมพูชา พ.ศ. 2549 เมื่อเปรียบเทียบโดยประมาณกับเส้นเขตแดนของไทยจะเห็นว่าพื้นที่ทับซ้อนกันอยู่บางส่วน ซึ่งเป็นพื้นที่พระราชกฤษฎีกากัมพูชา กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ปราสาทพระวิหารและพื้นที่พัฒนา ประมาณ 3,000 ไร่ หรือ 4.6 ตร.กม. ทับซ้อนกันอยู่กับดินแดนไทย

ภาพสังเขปแสดงพื้นที่ทับซ้อนบริเวณปราสาทพระวิหาร อันเนื่องมาจากการยึดถือแนวเส้นเขตแดนที่ต่างกันระหว่างไทยกับกัมพูชา

- ■ ■ ■ ■ เส้นแสดงเขตแดนที่ไทยยึดถือภายหลังจากคำพิพากษาศาลโลกคดีปราสาทพระวิหาร เมื่อปี 2505
- เส้นแสดงเขตด้านทิศเหนือของพื้นที่อนุรักษ์ปราสาทพระวิหารที่เสนอโดยกัมพูชาในคำขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก เมื่อปี 2549

การหาทางออกร่วมกันอย่างฉันทมิตร เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ

การดำเนินการของรัฐบาลไทยในเรื่องปราสาทพระวิหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องครอบคลุมหลายหน่วยงาน หากแต่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักอยู่ 4 หน่วยงาน ได้แก่ (1) กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งดำเนินการด้านการเจรจาทางการทูตและกฎหมายระหว่างประเทศ (2) กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งดำเนินการเพื่อให้การขึ้นทะเบียนมรดกโลกเป็นไปตามหลักการทางวิชาการ ประวัติศาสตร์และโบราณคดีอย่างถูกต้องตามหลักวิชา รวมทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลือทางวิชาการกับกัมพูชาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญชาติต่างๆ ในด้านการบูรณปฏิสังขรณ์ (3) กระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหาร ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลเขตอำนาจอธิปไตยตลอดแนวชายแดนทุกด้านของไทยและมีกองกำลังในพื้นที่ และ (4) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งดูแลรับผิดชอบเป็นตัวแทนไทยทั้งในการประชุม และการประสานงานร่วมกับคณะกรรมการมรดกโลก นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สภาความมั่นคงแห่งชาติ และส่วนราชการ/หน่วยงานอื่นในพื้นที่

การตัดสินใจว่าโบราณสถานแห่งใดสมควรจะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกหรือไม่ นั้น โดยสารัตถะแล้วจะคำนึงถึงคุณค่าอันเป็นสากลที่โดดเด่น (Outstanding Universal Value) ของโบราณสถานนั้นๆ เป็นสำคัญ และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อเรื่องเขตแดน และอันที่จริงแล้วทั้งยูเนสโกและคณะกรรมการมรดกโลกก็ยืนยันมาโดยตลอดว่า ไม่มีอาณัติหรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเขตแดนระหว่างประเทศ ดังปรากฏในข้อบทของอนุสัญญามรดกโลก (Convention Concerning the World Cultural and Natural Heritage) ข้อ 11 (3) ซึ่งระบุว่า การรวมเอาทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในดินแดน อธิปไตย หรือเขตอำนาจที่อ้างสิทธิ์โดยรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐจะไม่กระทบกระเทือนสิทธิของคู่พิพาทไม่ว่าในทางใด (...The inclusion of a property

situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State shall in no way prejudice the rights of the parties to the dispute.)

การดำเนินการของฝ่ายกัมพูชาเพื่อพยายามขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกครั้งนี้เกี่ยวข้องกับไทยในฐานะผู้มีส่วนได้เสียด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่สำคัญคือการรักษาไว้และดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันไว้ก่อนหน้านี้ คือ การที่จะให้ปราสาทพระวิหารเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและยั่งยืนระหว่างสองประเทศได้บรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ การที่จะขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ต้องคำนึงด้วยว่า โดยที่การอนุรักษ์และบริหารจัดการปราสาทพระวิหารมีส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาต่างอ้างสิทธิทับซ้อนกัน การพัฒนาปราสาทพระวิหารในฐานะมรดกโลกจะไม่สามารถกระทำได้เลย หากไทยและกัมพูชาไม่ตกลงกันเสียก่อนในเรื่องหลักการเกี่ยวกับวิธีบริหารจัดการในเขตพื้นที่ที่อ้างสิทธิทับซ้อนกัน อีกทั้งจะเสี่ยงต่อการกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าหน้าที่ชายแดนทั้งสองฝ่ายที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่

ส่วนการแก้ไขปัญหาด้านเขตแดนนั้น ไทยกับกัมพูชามีกลไกปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหากันอยู่แล้ว ได้แก่ คณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา (Joint Boundary Commission- JBC) และข้อตกลงระหว่างไทยกับกัมพูชาตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชา ค.ศ. 2000 ซึ่งข้อ 5 ของบันทึกความเข้าใจดังกล่าวระบุว่า ระหว่างที่การดำเนินการในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนระหว่างทั้งสองประเทศยังไม่เสร็จสิ้นนั้น ทั้งสองฝ่ายจะไม่ดำเนินการใดๆ ที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ชายแดน

โดยที่คำนึงถึงมิตรไมตรีที่มีต่อกัน รัฐบาลไทยได้ติดตามพัฒนาการในเรื่องนี้ และพยายามดำเนินการทางการเมืองและการทูตอย่างสร้างสรรค์ เพื่อร่วมกันหาทางออกที่จะให้การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกบรรลุผล โดยให้คำนึงว่าความต้องการและข้อห่วงกังวลต่างๆ ของทั้งไทยและกัมพูชาในฐานะมิตรประเทศที่ดีต่อกันควรจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างพอเพียง

การประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31

ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 ที่เมืองไครสต์เชิร์ช นิวซีแลนด์ เมื่อเดือนมิถุนายน 2550 ฝ่ายไทยได้รณรงค์ทางการเมืองและการทูต โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจว่า ไทยไม่ได้คัดค้านการที่กัมพูชาจะยื่นขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหาร

เป็นมรดกโลก แต่ไทยมีข้อห่วงกังวลว่า หากไทยและกัมพูชายังไม่ได้ตกลงกันในเรื่องหลักการเกี่ยวกับวิธีบริหารจัดการในเขตพื้นที่ที่ต่างฝ่ายต่างอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันเสียก่อนอย่างเป็นทางการจะลักษณะ แม้ปราสาทพระวิหารจะได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก แต่การดูแลและพัฒนาปราสาทต่อไปให้เป็นผลได้จริงในทางปฏิบัติ ก็จะไม่สามารถกระทำได้อย่างจริงจังและปราศจากปัญหาอยู่ดี

ในที่สุด จากการรณรงค์และชี้แจงของ ไทยให้ประเทศสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกตระหนักถึงปัญหาที่จะกระทบต่อการอ้างสิทธิ์ทางดินแดนของไทย รวมทั้งปัญหาเทคนิคอื่น ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยที่ 31 ได้มีมติเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550 ให้เลื่อนการพิจารณาการขึ้นทะเบียนของกัมพูชาออกไป และให้ไทยและกัมพูชาร่วมมือกัน

อย่างใกล้ชิด ทั้งในการให้ความสนใจอย่างริบถ้วนในการบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทและการจัดทำแผนบริหารจัดการเพื่อการปกป้องคุ้มครองปราสาท โดยจะมีการพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ที่เมืองควิเบก แคนาดา ในเดือนกรกฎาคม ปี 2551¹

การดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศ และสถานะล่าสุด

ในการดำเนินการของฝ่ายไทยเพื่อพยายามหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับฝ่ายกัมพูชานั้น ฝ่ายไทยได้เสนอในหลายโอกาสให้ฝ่ายกัมพูชาถอนคำขอขึ้นทะเบียนเดิมของตนและให้กัมพูชาและไทยร่วมกันนำปราสาทพระวิหารในพื้นที่ฝั่งกัมพูชา รวมทั้งโบราณ

¹... Accordingly, Cambodia and Thailand agree that Cambodia will propose the site for formal inscription on the World Heritage List at the 32nd session of the World Heritage Committee in 2008 with the active support of Thailand.

- They also agree that the site is in need of urgent attention and requires international financial and technical assistance and close cooperation between them.

- They further agree that it is essential to strengthen conservation and management at the site including by the development of an appropriate management plan, as required under paragraph 108 of the *Operational Guidelines*, that will ensure the future protection of this property.

- Requests the State Party of Cambodia to strengthen conservation and management at the site by making progress in developing an appropriate management plan, which progress will enable its formal inscription by the Committee at its 32nd session in 2008;

สถานที่เกี่ยวข้องกับปราสาทที่อยู่ในพื้นที่ ผังไทย เช่น สระตราว สถูปคู่ แหล่งตัดหิน ไปขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เช่น ในระหว่างการหารือกับฝ่ายกัมพูชาโดยนายเดช บุญนาค อธิบดีปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และประธานคณะกรรมการสมาคมวัฒนธรรมไทย - กัมพูชา เมื่อปี 2549 และในการหารือระหว่าง ดร. มนัสพาสน์ ชูโต ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และประธานคณะทำงานพิเศษว่าด้วยการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร เป็นมรดกโลกกับฝ่ายกัมพูชาเมื่อปี 2550 แต่ฝ่ายกัมพูชา ไม่รับข้อเสนอดังกล่าวของไทย เนื่องจากเห็นว่าปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนภายใต้อธิปไตยของกัมพูชาอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่กัมพูชาจะนำปราสาทพระวิหารไปขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกจึงเป็น สิ่งที่กัมพูชาสามารถกระทำได้ด้วยตัวเอง โดยหากฝ่ายไทยประสงค์จะนำโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในเขตแดนไทยไปดำเนินการขอขึ้นทะเบียนบ้าง ก็สามารถทำได้เองเช่นกัน

ท่าทีของฝ่ายกัมพูชา หลังจากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 ทั้งในการหารือระดับนายกรัฐมนตรีสองฝ่ายที่กรุงเทพมหานครระหว่างนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช กับสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เมื่อวันที่ 3 - 4 มีนาคม 2551 หรือการหารือระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศ นพดล ปัทมะ และรัฐมนตรีต่างประเทศ ฮอร์ นัมฮง ที่สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2551 ฝ่ายไทย ได้ยืนยันว่า ไทยไม่ขัดขวางการเสนอขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของกัมพูชา แต่การขึ้นทะเบียนจะต้องไม่กระทบสิทธิเรื่องเขตแดนและอธิปไตยของไทย ซึ่งกัมพูชารับรองว่า การขึ้นทะเบียนจะไม่มีผลกระทบต่อเขตแดน ทั้งนี้ รัฐมนตรีต่างประเทศกัมพูชาได้มีหนังสือลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2551 ยืนยันว่า การกำหนดเขตขึ้นทะเบียนจะไม่ถือว่าเป็นการปักปันเขตแดนระหว่างกัน

ต่อมาเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2551 นายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช ได้หารือกับสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก อีกครั้งในระหว่างการประชุม GMS Summit ที่เวียงจันทน์ และเสนอให้มี การจัดทำแผนบริหารจัดการร่วมกัน (Joint Management) ในพื้นที่ที่รอบปราสาท ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่ทั้งสองฝ่ายอ้างสิทธิทับซ้อนกัน อย่างไรก็ดี นายกรัฐมนตรีกัมพูชายืนยันว่าจะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาท และไม่เกี่ยวกับเส้นเขตแดน ส่วนพื้นที่บริเวณรอบตัวปราสาท ฝ่ายกัมพูชายังไม่ได้พิจารณาว่าควรจัดตั้งกรรมการร่วมกันรูปแบบใด และทราบว่าพื้นที่รอบปราสาทนั้น ด้านหนึ่งเป็นของไทย นายกรัฐมนตรีกัมพูชาแจ้งว่าจะมอบหมายให้นายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชามารุ้กับไทยต่อไป

นาย นพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้มอบหมายให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปพบหารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2551 เพื่อหาทางออกเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณปราสาท โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

กรมกิจการชายแดนทหาร และกรมแผนที่ทหาร ร่วมเดินทางไปด้วย ผลการหารือคือ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้มีการลงนามในคำแถลง (Joint Statement) เพื่อรักษาสีทิวทัศน์ด้านเขตแดนของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ ฝ่ายกัมพูชามีท่าทีรับฟังฝ่ายไทยและผ่อนปรนมากขึ้น ในส่วนของการพัฒนาพื้นที่รอบปราสาทพระวิหารร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ฝ่ายกัมพูชายังยืนยันว่าไม่มีพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะหารือร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับร่าง Joint Statement ต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้หารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ที่เกาะกง ประเทศกัมพูชา ภายหลังจากเข้าร่วมพิธีเปิดถนนหมายเลข 48 (เกาะกง-สเรอัมเบิล) และสะพานอีก 4 แห่ง ซึ่งเป็นโครงการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาที่ไทยให้กับกัมพูชาตั้งแต่ปี 2544 ซึ่งในการพบกัน ในครั้งนี้ สองฝ่ายได้หารือกันเกี่ยวกับปัญหาการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก โดยฝ่ายกัมพูชาได้ย้ำว่า จะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทเป็นมรดกโลก และรับจะไปหารือกับองค์การยูเนสโกเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการในลักษณะดังกล่าวโดยเร็ว

ต่อมา ระหว่างวันที่ 22 - 23 พฤษภาคม 2551 นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับมอบอำนาจจากคณะรัฐมนตรีให้นำคณะผู้แทนไทยไปหารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ที่กรุงปารีส ภายใต้การอุปถัมภ์ของ สำนักงานใหญ่ยูเนสโก เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาในเรื่องการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารให้ได้ข้อยุติก่อนการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา ซึ่งผลของการหารือ สรุปได้ ดังนี้

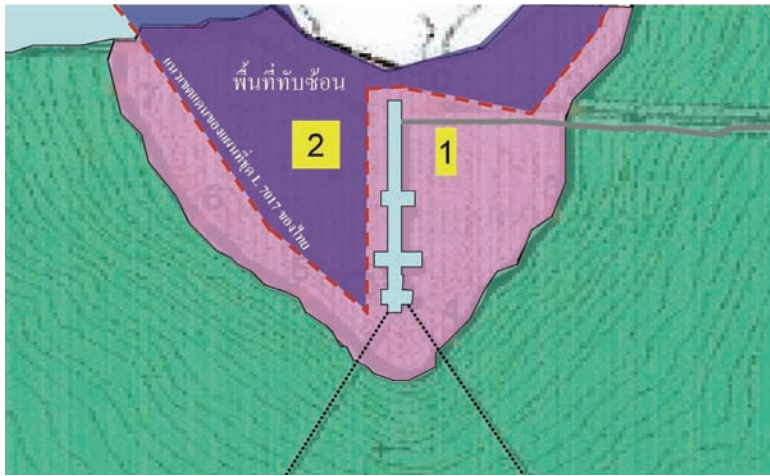
หนึ่ง กัมพูชಾಯอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร โดยจะขอขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก และในขั้นนี้จะไม่มีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของปราสาทพระวิหาร ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องเขตแดน เพราะมีบริเวณที่ไทยและกัมพูชาต่างอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันอยู่ โดยกัมพูชาให้คำมั่นว่าจะส่งแผนที่ใหม่แสดงขอบเขตตัวปราสาทพระวิหารที่จะขึ้นทะเบียนมาให้ฝ่ายไทยและฝ่ายยูเนสโกพิจารณาภายในวันที่ 6 มิถุนายน 2551 และหากทุกฝ่ายไม่มีข้อขัดข้องก็จะใช้แผนที่ใหม่นี้ทดแทนแผนที่เดิมที่กัมพูชาได้แนบประกอบการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

สอง สำหรับพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของปราสาทพระวิหาร ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องเขตแดนนั้น ไทยกับกัมพูชาจะร่วมกันจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ โดยแผนบริหารจัดการดังกล่าวนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนบริหารจัดการปราสาทพระวิหาร และพื้นที่โดยรอบทั้งหมด ซึ่งจะต้องเสนอต่อศูนย์มรดกโลกภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์

2553 สำหรับการพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 34 ในปี 2553

สาม การดำเนินการข้างต้นจะไม่กระทบต่อสิทธิของไทยและกัมพูชาในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) ของทั้งสองประเทศ

สี่ ข้อตกลงระหว่างไทยกับกัมพูชาที่กรุงปารีสได้รับการบันทึกไว้เป็นร่างคำแถลงการณ์ร่วม หรือ Joint Communiqué ซึ่งได้ตกลงกันอย่างชัดเจนว่า แต่ละฝ่ายจะต้องนำกลับไปเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐบาลของตนก่อน โดยไทยจะต้องพิจารณาดูว่าแผนที่ที่กัมพูชารับไปแก้ไขนั้นมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด

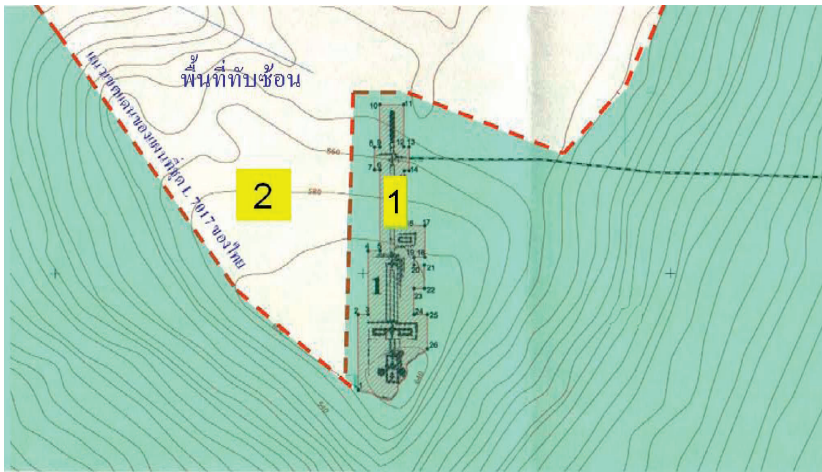
แผนภาพที่ 1: แผนที่แนบท้ายคำขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของกัมพูชาเมื่อปี 2549 ซึ่งขึ้นทะเบียนทั้งส่วนที่ 1 และ 2 โดยมีพื้นที่ทับซ้อนกับแนวเขตแดนของไทย (สีม่วง) ประมาณ 4.6 ตร.กม.

เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2551 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้รายงานผลการเจรจาที่กรุงปารีสต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้รับทราบและอนุมัติในหลักการให้ดำเนินการต่อไป ดังนั้นเมื่อฝ่ายไทยได้รับแผนที่ใหม่แสดงขอบเขตตัวปราสาทพระวิหารที่จะขึ้นทะเบียน ซึ่งกัมพูชาจะต้องส่งมาให้ฝ่ายไทยและฝ่ายยูเนสโกพิจารณาภายในวันที่ 6 มิถุนายน 2551 แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย อาทิ สมาคมความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย จะต้องนำแผนที่ใหม่ดังกล่าวมาพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบอีกครั้งหนึ่งว่า แผนที่ใหม่นี้ยังคงแสดงเขตอนุรักษ์ใดๆ ถ้าเข้ามาในดินแดนไทยหรือไม่ โดยไม่มีข้อผูกมัดใดๆ ว่าฝ่ายไทยจำเป็นต้องยอมรับแผนที่ที่ฝ่ายกัมพูชาเสนอแต่อย่างใด

วันที่ 5 มิถุนายน 2551 เป็นวันที่ฝ่ายกัมพูชาเสนอแผนผังใหม่แก่ไทย และสองฝ่ายได้จัดการหารือกันในระดับเจ้าหน้าที่เทคนิคที่เมืองเสียมราฐ โดยฝ่ายไทยแจ้งถึงความจำเป็นที่จะต้องขอให้นำแผนผังดังกล่าวไปตรวจสอบในรายละเอียดก่อน และฝ่ายกัมพูชาก็ได้แจ้งความ

พร้อมที่จะให้ความร่วมมือกรณีประเทศไทยจะต้องเข้าไปในพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลต่างๆ ประกอบการตรวจสอบพื้นที่ด้วย

กระบวนการตรวจสอบแผนผังได้เริ่มขึ้นและดำเนินไปด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยเจ้าหน้าที่ของกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2551 จากนั้นไทยได้จัดคณะผู้แทนซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศและกรมแผนที่ทหารไปหารือกับฝ่ายกัมพูชาที่กรุงพนมเปญ อีก 2 ครั้ง ระหว่างวันที่ 12 – 13 มิถุนายน และ 17 มิถุนายน 2551 เพื่อหารือและเจรจาให้กัมพูชาแก้ไขแผนผังจนไทยมั่นใจได้อย่างสมบูรณ์ว่า แผนผังดังกล่าวของกัมพูชาไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดล่วงล้ำเขตแดนไทย ซึ่งกัมพูชาได้ให้ความร่วมมือด้วยดี จนสามารถหาข้อยุติทั้งหมดเกี่ยวกับแผนผังได้ในที่สุด

แผนภาพที่ 2: แผนผังแนบท้ายคำขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกที่ฝ่ายกัมพูชาแก้ไขใหม่ โดยขอขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาท (1) ในพื้นที่ของกัมพูชา (สีเขียว) โดยไม่ล้ำเข้ามาในแนวเส้นเขตแดนตามมติคณะรัฐมนตรี 2505 (2)

การที่รัฐบาลไทยและกัมพูชา ซึ่งต่างก็ได้รับกระแสความกดดันจากภายในประเทศของตนอย่างมาก สามารถหันหน้าเข้าหากัน และตกลงร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก บนพื้นฐานของผลประโยชน์สูงสุดในการอนุรักษ์ปราสาทซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นที่เป็นสากล ถือเป็นที่ยืนยันถึงความเข้าใจอันดีของทั้งสองประเทศซึ่งเป็นเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและต่างเป็นสมาชิกอาเซียนด้วยกัน การแก้ไขปัญหาอย่างฉันทมิตรและเป็นประโยชน์ร่วมกันถือเป็นพื้นฐานที่ดีที่จะนำไปสู่การกระชับความร่วมมือในด้านต่างๆ ในอนาคตเพื่อการพัฒนาของประเทศทั้งสองซึ่งรัฐบาลไทยจะดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้สิทธิอันชอบธรรมของไทยในเรื่องอธิปไตยและ เขตแดนได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับกัมพูชาอย่างสร้างสรรค์

ส่วนที่ 2

สรุปสาระสำคัญของเอกสารที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ได้ใช้ในการชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎร
กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก
เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2551

1. ปราสาทนี้เป็นของใคร? ศาลโลกตัดสินเรื่องนี้ว่าอย่างไร?

1.1 คำพิพากษา

ในปี 2505 ศาลโลก ที่กรุงเฮก ได้มีคำพิพากษาศาลโลกตัดสินเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 ว่า ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา หรือพูดสั้นๆ ว่า ศาลโลกตัดสินให้ตัวปราสาทพระวิหารเป็นของกัมพูชา (โดยไม่ได้ชี้ว่าเส้นเขตแดนในบริเวณดังกล่าวเป็นไปเช่นไร)

1.2 คำตัดสินศาลโลกถือเป็นที่สุด

ตามธรรมนูญศาลโลกข้อ 60 คำพิพากษาของศาลโลกถือเป็นที่สุดและไม่มีอุทธรณ์ และตามข้อ 61 หากคู่ความประสงค์จะขอทบทวนคำพิพากษา จะต้องกระทำภายใน 10 ปี หลังจากการตัดสินในการขอหรือฟื้นคดีหากมีหลักฐานที่ค้นพบใหม่ แต่ไม่ได้ทำ และบัดนี้เวลาได้ผ่านมากกว่า 46 ปีแล้ว จึงไม่อาจขอฟื้นคดีนี้ได้อีกต่อไป

1.3 หนังสือรัฐมนตรีต่างประเทศ ถนัด คอมันตร์

เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2505 ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการสหประชาชาติว่า รัฐบาลไทยแม้แสดงความไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินของศาล แต่จะยอมทำตามคำตัดสินในฐานะที่ไทยเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ และได้ขอสงวนสิทธิที่จะเรียกร้องเอาตัวปราสาทคืนตามกระบวนการกฎหมายที่มีอยู่ในอนาคต

1.4 การคืนตัวปราสาทตามมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2505 คณะรัฐมนตรีในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีมติให้คืนปราสาทพระวิหารแก่กัมพูชาไป เพื่อปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีก็ได้กำหนด แนวขอบเขตตัวปราสาทไว้ด้วย แต่เส้นเขตแดนอื่นๆ นอกจากนี้ เรายังคงใช้แนวสันปันน้ำจนทุกวันนี้

1.5 เวลาผ่านไป 46 ปีไม่เคยขุดคืน

ตลอดช่วงเวลา 46 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยอมรับว่าปราสาทพระวิหารเป็นของกัมพูชา และประเทศไทยไม่เคยเรียกเรื่องเอาตัวปราสาทคืน และหน่วยงานของรัฐก็ได้ใช้แผนที่ L7017 ในการปฏิบัติงานมาตลอด แผนที่ L7017 ได้แสดงเส้นเขตแดนเป็นไปตามที่ไทยคืนตัวปราสาทแล้ว

2. การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตามที่กัมพูชาได้แก้ไข ขอบเขตแดนฝั่งใหม่ ไม่ทำให้ไทยเสียดินแดน

การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกไม่ทำให้ไทยเสียดินแดน เพราะ

2.1 กัมพูชาขอขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาท

โดยได้เสนอแผนผังขอบเขตตัวปราสาทซึ่งระบุค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์มาให้ฝ่ายไทย พิจารณา

2.2 กรมแผนที่ทหารเป็นผู้ตรวจสอบ

กระทรวงการต่างประเทศได้ขอให้กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทยให้ตรวจสอบ รวมทั้งการตรวจสอบในพื้นที่จริงด้วย เนื่องจากกรมแผนที่ทหารเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดทำแผนที่ และปักปันเขตแดน และกรมแผนที่ทหารได้ตรวจสอบแผนผังแล้ว รายงานว่าไม่มีส่วนใดของขอบเขตตัวปราสาทตามที่ฝ่ายกัมพูชาเสนอมาใหม่ล้ำเข้ามาใน ดินแดนไทย พูดัง่ายๆ คือ ตัวปราสาท ที่ฝ่ายกัมพูชาขึ้นทะเบียน ไม่ได้รุกล้ำเข้ามาใน แผ่นดินไทยแม้แต่ตารางนิ้วเดียว

2.3 สภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีตรวจสอบแล้ว

หากขอบเขตตัวปราสาทล้ำเข้ามาในดินแดนไทย กระทรวงการต่างประเทศและ ฝ่ายทหาร คงไม่ยอม ทั้งนี้ แลกกรณีร่วมและแผนแนบได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาความมั่นคง แห่งชาติ ซึ่งมีปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้แทนผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ต่างๆ และส่วนราชการด้านความมั่นคงอื่นๆ อยู่ด้วย และได้ผ่านความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรีถึง 2 ครั้ง

2.4 การขอขึ้นทะเบียนตัวปราสาทจะไม่ล้ำเข้ามาในเขตไทย

มีบางท่านกล่าวว่า หากคณะกรรมการมรดกโลกอนุมัติการขึ้นทะเบียนตัวปราสาท จะทำให้

เขาอนุมัติส่วนพื้นที่เข้ามาในบริเวณของไทยด้วย ซึ่งคำตอบคือไม่จริง คณะกรรมการฯ จะขึ้นทะเบียนเฉพาะส่วนของกัมพูชาเท่านั้น ไม่กินเข้ามาในพื้นที่ของไทย (เพราะฉะนั้น (1) สระตราว (2) แหล่งตัดหิน (3) สถูปคู่ (4) ภาพสลักนูนต่ำ ผามออีแดง ซึ่งอยู่ในฝั่งไทย จะไม่ถูกกัมพูชานำขึ้นทะเบียนด้วย)

3. การลงนามในแถลงการณ์ร่วมเพื่อสนับสนุนให้กัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็น มรดกโลกเป็นการละสิทธิที่ไทยจะทวงคืนปราสาทพระวิหารหรือไม่

3.1 แถลงการณ์ร่วมไม่เป็นหนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 190 วรรค 2 แถลงการณ์ร่วมไม่เป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

3.2 ไม่มีข้อความละสิทธิในแถลงการณ์ร่วม

สมมุติว่าไทยมีสิทธิที่จะเรียกคืนตัวปราสาท ในแถลงการณ์ร่วมดังกล่าวไม่มีข้อความใดที่ระบุว่าไทยละสิทธิการเรียกร้องเอาปราสาทพระวิหารคืน

3.3 ไม่กระทบต่อการสำรวจและจัดทำเขตแดนของคณะกรรมการเขตแดนร่วมนอกจากนี้ ในข้อ 5 ของแถลงการณ์ร่วมดังกล่าว ยังระบุไว้ชัดเจนว่าไม่กระทบต่อสิทธิของไทยกับกัมพูชาในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการเขตแดนร่วม

3.4 อนุสัญญามรดกโลก ข้อ 11 วรรค 3

ยิ่งกว่านั้นอนุสัญญามรดกโลก ค.ศ. 1972 ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของไทยไว้แล้ว ดังระบุไว้ในข้อ 11 วรรค 3 อย่างชัดเจนว่าการขึ้นทะเบียนมรดกโลกของสถานที่ที่มีรัฐมากกว่า 1 รัฐอ้างสิทธิเหนือดินแดนอธิปไตยหรือเขตอำนาจรัฐ จะไม่กระทบกระเทือนสิทธิของรัฐที่เป็นคู่พิพาท

3.5 สิทธิที่สงวนไว้มีอยู่อย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น

สิทธิที่ไทยเคยสงวนไว้เมื่อปี 2505 ในหนังสือจากท่านรัฐมนตรีถนัด คอมันตร์ ถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ จะมีหรือไม่ ต้องดูว่ากฎหมายระหว่างประเทศให้สิทธินั้นแก่ไทย

หรือไม่ อย่างไร และในการสงวนสิทธินั้น ผู้สงวนจะต้องมีสิทธิเสียก่อน

- ดังที่กล่าวในตอนต้นว่า ในระบบกฎหมายของสหประชาชาติ ซึ่งก็คือกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน คำพิพากษาศาลโลกถือเป็นที่ยุติและไม่มีอุทธรณ์ สิทธิที่จะขอทบทวน คำพิพากษาจะต้องกระทำภายใน 10 ปีหลังจากมีคำพิพากษา
- ไทยเราได้มีมติคณะรัฐมนตรีคืนปราสาทพร้อมพื้นที่รอบปราสาทให้กัมพูชาไปแล้วเมื่อปี 2505 ขณะนี้เวลาผ่านไปแล้ว 46 ปี ถือว่าพ้นเวลาขอทบทวน

3.6 หากมีสิทธิในอนาคต ไทยก็มีสิทธินั้น

อย่างไรก็ดี หากจะถือว่าไทยมีสิทธิที่ขอเอาปราสาทพระวิหารคืนในอนาคตเมื่อกฎหมายระหว่างประเทศมีพัฒนาการไป ทำให้เรามีสิทธิ หรือเมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไป และทำให้เราได้สิทธิมา ประเทศไทยก็ย่อมมีสิทธินั้น

3.7 ย้ำไม่มีข้อความสละสิทธิ

ในคำแถลงการณ์ร่วมที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ลงนามไป โดยความเห็นชอบของสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี ไม่ได้มีข้อความใดที่สละสิทธิการเรียกร้องเอาปราสาทพระวิหารคืน

4. กัมพูชายื่นขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตั้งแต่เมื่อใด? และคำขอขึ้นทะเบียนที่ยื่นในปี 2549 นั้นมีปัญหอย่างไร?

4.1 เคยขอขึ้นร่วม แต่ถูกปฏิเสธ

ก่อนหน้านี้ รัฐบาลไทยเคยเสนอที่จะร่วมมือกับกัมพูชาพัฒนาปราสาทพระวิหาร แต่ฝ่ายกัมพูชาปฏิเสธคำขอของไทย ต่อมาในปี 2548 ฝ่ายกัมพูชาได้ดำเนินการไปฝ่ายเดียว โดยพยายามที่จะขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกกับยูเนสโกโดยไม่ได้แจ้งไทย แต่ไม่สำเร็จ เพราะเอกสารไม่พร้อม

4.2 คำขอปี 2549 รุกล้ำเข้ามาในพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิ

ต่อมา กัมพูชาได้ยื่นคำขออีกเมื่อปี 2549 เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลกในปี 2550 ในเอกสารคำขอของกัมพูชามีปัญหาสำคัญที่ไทยไม่สามารถรับได้ คือ การที่แผนที่ ซึ่งกัมพูชาแนบประกอบคำร้องขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก มีการแสดงขอบเขตพื้นที่อาณาบริเวณปราสาทพระวิหารและพื้นที่อนุรักษที่ล้ำเข้ามาในพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิว่าเป็นของเรา ซึ่งพื้นที่บริเวณนี้ยังไม่ได้ปักหลักเขตแดน

ยังไม่มี ความชัดเจนว่าเส้นเขตแดน อยู่ตรงไหนแน่ เหมือนกับต่างฝ่ายต่างถือใจนดกัน คนละฉบับรอเจ้าหน้าที่มาทำการรังวัด สรุปก็คือ การขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร ของกัมพูชาขณะนั้น ล้ำเข้ามาในพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิ และกัมพูชาก็อ้างสิทธิด้วย นั่นก็คือพื้นที่ทับซ้อน 4.6 ตร.กม.

4.3 ไทยประท้วงอย่างต่อเนื่อง

ไทยจึงได้ดำเนินการต่างๆ อาทิ การประท้วงแผนที่ประกาศเขตอนุรักษ์ของกัมพูชา การชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิทธิของไทยในเรื่องเขตแดนในการประชุมระหว่างประเทศ ต่างๆ การทำความเข้าใจกับนานาประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานทางกฎหมายไว้

5. กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน จนเจรจาสำเร็จและปกป้องดินแดนไทยได้?

5.1 การทักท้วงของไทยที่โครสต์เซิร์ช

ทันทีที่กระทรวงการต่างประเทศทราบว่า กัมพูชาได้นำปราสาทพระวิหารไปขอขึ้นทะเบียน เป็นมรดกโลก ก็ได้ไปตรวจสอบพบว่า แผนที่ที่กัมพูชาเสนอขอขึ้นมีส่วนล้ำเข้ามาในเขต ดินแดนที่ไทยอ้างสิทธิ จากนั้นก็ได้ทักท้วงกับยูเนสโกและกัมพูชา กระทรวงการต่าง ประเทศ โดยกรมสนธิสัญญาและกฎหมายได้ส่งหนังสือประท้วงคัดค้านการขึ้นทะเบียน เมื่อเดือนพฤษภาคม 2550 และได้ส่งคณะเจ้าหน้าที่ไปทักท้วงในการประชุมคณะกรรมการ มรดกโลก ครั้งที่ 31 ที่เมืองโครสต์เซิร์ช นิวซีแลนด์ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2550 จนที่ประชุม รับฟังคำทักท้วงของไทยและได้เลื่อนการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนของกัมพูชาออกไป เพื่อให้ไทยและกัมพูชாதกลงกันเสียก่อน โดยระบุว่า จะตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งในการ ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก ครั้งที่ 32 ในเดือนกรกฎาคม 2551 ที่เมืองควิเบก ประเทศ แคนาดา

5.2 ยิงเน้นซ้ำ ยิงสุ่มเสี่ยงต่ออธิปไตยของไทย

ฝ่ายไทยได้ยื่นกรานกับฝ่ายกัมพูชาว่า จะไม่ยินยอมให้เรื่องนี้มาพาดพิงถึงเขตแดนที่ ไทยอ้างสิทธิ และจากการดำเนินการอย่างเป็นระบบ กระทรวงการต่างประเทศได้พูดคุย ใ้มน้ำวกับผู้นำระดับต่างๆ ของฝ่ายกัมพูชา ให้แก้ปัญหาในเรื่องนี้บนพื้นฐานของ ความสัมพันธ์ที่ดี

5.3 รัฐมนตรีต่างประเทศพบรองนายกรัฐมนตรี สก อาน

เมื่อจวนเจียนเวลากับการตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลกที่เมืองควิเบก ในเดือนกรกฎาคม 2551 เข้ามาทุกที ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้พบกับ รองนายกรัฐมนตรี สก อาน ของกัมพูชา ที่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา และได้มีการหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาหารือกันอีก โดยฝ่ายไทยยืนยันว่าปัญหาอยู่ที่การกำหนดเส้นเขตพื้นที่อนุรักษ์รอบปราสาทล้าเข้ามาในเขตไทย การหารือกันครั้งนั้นทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจท่าทีของกันและกันชัดเจนขึ้น และมีความหวังที่จะหาทางแก้ปัญหาร่วมกันได้ โดยฝ่ายกัมพูชาได้แจ้งว่าจะเปลี่ยนแปลงแผนที่เสียใหม่ คือจะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทพระวิหาร ซึ่งอยู่ในเขตกัมพูชา

6. การเจรจาระหว่างฝ่ายไทย กัมพูชา ร่วมกับยูเนสโก ที่กรุงปารีส ประสบผลสำเร็จอย่างไร?

6.1 ผลการเจรจาที่กรุงปารีส

หลังจากการหารือเบื้องต้นกับฝ่ายกัมพูชา เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2551 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรองนายกรัฐมนตรี สก อาน ของกัมพูชา ได้เดินทางไปเจรจาร่วมกับฝ่ายยูเนสโก ที่กรุงปารีส การเจรจาประสบความสำเร็จ โดยมีข้อสรุปว่า กัมพูชาตกลงจะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทพระวิหาร และจะเสนอแผนผังใหม่ให้ไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะยื่นต่อคณะกรรมการมรดกโลก ซึ่งทำให้ไทยสามารถปกป้องอธิปไตยและเขตแดนได้อย่างสมบูรณ์

6.2 แผนผังใหม่

กัมพูชายื่นแผนผังใหม่ให้ไทยเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ซึ่งเป็นแผนผังตัวปราสาทที่จะยื่นต่อคณะกรรมการมรดกโลก เพราะไม่มีเส้นเขตแดนระหว่างประเทศปรากฏอยู่ กระทรวงการต่างประเทศได้ขอเวลาให้เจ้าหน้าที่กรมแผนที่ทหารไปพิสูจน์ในพื้นที่โดยใช้หลักวิชาและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้แน่ใจว่า จุดพิกัดแผนผังตัวปราสาทไม่ล้ำเข้ามาในเขตไทย ซึ่งเมื่อตรวจแล้ว เจ้าหน้าที่กรมแผนที่ทหารก็ยืนยันว่า ไม่มีส่วนใดในแผนผังดังกล่าวยื่นเข้ามาในเขตไทย เราจึงยอมรับแผนผังนี้ และได้แจ้งให้กัมพูชาทราบ

7. พื้นที่ทับซ้อน 4.6 ตารางกิโลเมตร จะจัดการอย่างไร?

7.1 ก่อนการปักปัน ต้องบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนร่วมกัน

ส่วนพื้นที่ทับซ้อน 4.6 ตารางกิโลเมตร คือ พื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาต่างก็อ้างว่าเป็นของตน และอยู่บริเวณเนินหรือเชิงเขาทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของตัวปราสาทพระวิหาร ฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาได้หารือกันที่กรุงปารีส เมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 ในระหว่างที่ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถปักหลักเขตแดนในพื้นที่บริเวณปราสาทพระวิหารนี้ได้ ทั้งสองประเทศจะต้องร่วมกันทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวให้ได้มาตฐานสากลของการอนุรักษ์พื้นที่บริเวณปราสาทพระวิหาร แล้วเสนอให้คณะกรรมการมรดกโลกพิจารณา ภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 หรือภายใน 2 ปีข้างหน้า เพื่อที่คณะกรรมการมรดกโลก จะได้นำแผนบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนนี้ ไปรวมกับแผนบริหารจัดการปราสาทพระวิหาร ต่อไป

7.2 การปักปันเขตแดนต้องหารือภายใต้คณะกรรมการเขตแดนร่วม

น่าจะได้กล่าวในที่นี้ด้วยว่า การที่มีการอ้างสิทธิในพื้นที่บริเวณต่างๆ ทับซ้อนกันเนื่องจากเส้นเขตแดนยังไม่ชัดเจนนั้นไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอะไรเพราะเกือบทุกประเทศในโลก ที่มีพรมแดนติดกันจะต้องมีการเจรจาปักปันเขตแดนแทบทั้งสิ้น และทั้งไทยและกัมพูชาได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา (Joint Boundary Commission – JBC) ขึ้นมาร่วมกันทำงานในเรื่องนี้ ซึ่งก็กำลังทำงานกันอยู่ แต่ยังไม่เสร็จยังไม่ถึงบริเวณเขาพระวิหารนี้

8. แลกเปลี่ยนร่วมเป็นหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความยินยอมจากรัฐสภา ก่อนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา 190 วรรค 2 หรือไม่?

8.1 คำแถลงการณ์ร่วมไม่ใช่สนธิสัญญา เป็นเจตนารมณ์ทางการเมือง

ไม่เป็นสนธิสัญญา เนื่องจากคำแถลงการณ์ร่วมดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองที่ไทยสนับสนุนการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก และกัมพูชาแถลงยืนยันว่า จะขึ้นทะเบียนมรดกโลกเฉพาะปราสาทพระวิหาร ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา ซึ่งไทยได้ส่งมอบให้กัมพูชาตามคำพิพากษาศาลโลกตั้งแต่ พ.ศ. 2505 โดยไม่มีส่วนใดล่วงล้ำเข้ามาในเขตแดนไทย หรือพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชา ยังอ้างสิทธิทับซ้อนกันอยู่

8.2 ไม่มีผลกระทบต่อเขตแดน หรือเส้นเขตแดน

คำแถลงการณ์ร่วมจึงไม่ส่งผลกระทบต่อเขตแดนไทย-กัมพูชา เส้นเขตแดนระหว่าง

ประเทศทั้งสองยังเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงตัวอาณาเขตไทย และขณะนี้ ยังอยู่ระหว่างการรอกับกัน เขตแดนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศทั้งสองภายใต้กรอบคณะกรรมการเขตแดนร่วม

8.3 ไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

ด้วยเหตุดังกล่าว คำแถลงการณ์ร่วมจึงไม่ได้เป็นหนังสือสัญญาที่มีบทบัญญัติเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่นอกอาณาเขตที่ไทยมีเขตอำนาจรัฐ หรือสิทธิอธิปไตยตามสนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่ต้องมีการออกพระราชบัญญัติเป็นไปตามหนังสือสัญญา ดังนั้น รัฐบาลจึงสามารถลงนามคำแถลงการณ์ร่วมโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากรัฐสภาก่อน เพราะไม่เข้าข่าย ตามบทบัญญัติมาตรา 190 วรรค 2

9. การขึ้นทะเบียนหากปราสาทพระวิหารขึ้นเป็นมรดกโลก ไทยจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง?

9.1 มรดกโลกดึงดูดนักท่องเที่ยว และต้องขึ้นจากฝั่งไทย

การอนุรักษ์ ทะนุถนอม ดูแลปราสาทพระวิหาร จะมีระดับมาตรฐานสากล เพราะองค์การยูเนสโกจะเข้ามาช่วยสนับสนุนแนะนำ และกระตุ้นกัมพูชาในเรื่องนี้ ซึ่งจะทำให้ปราสาทพระวิหารสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และข้อเท็จจริงที่ว่า การเดินทางเข้าออกพื้นที่ปราสาทพระวิหารทำได้โดยสะดวกกว่าจากไทย เราก็จะได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากพัฒนานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชน ในจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดข้างเคียง นอกจากนั้น เงื่อนไขการเป็นมรดกโลก จะทำให้ต้องมีการจัดระเบียบพื้นที่ ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยให้ร้านค้า แผงลอย สิ่งปลูกสร้าง ที่รูกล้ำเข้ามาและเป็นปัญหาอยู่ จะต้องรื้อถอนจัดระเบียบใหม่ด้วย

9.2 ความร่วมมือทวิภาคี สามเหลี่ยมมรกต และ ACMECS

เป็นการส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับกัมพูชา โดยเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพร่วมกัน นอกจากความร่วมมือทวิภาคีแล้ว ยังสามารถบูรณาการเข้ากับโครงการสามเหลี่ยมมรกตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างลาว กัมพูชา กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และในกรอบของ ACMECS หรือยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง และส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีตามนโยบายของรัฐบาล

ส่วนที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก

มรดกโลกคืออะไร

มรดกโลกคือสถานที่ที่มีคุณค่าอันเป็นสากล (universal value) ควรแก่การอนุรักษ์ และทำนุบำรุงเพื่ออนุชนรุ่นหลัง อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) ปี 2515 ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) (เรียกสั้นๆ ว่าอนุสัญญาว่าด้วยมรดกโลก) กำหนดให้ประเทศภาคีเสนอสถานที่ที่มีคุณค่าในประเทศของตนเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พร้อมกับนำเสนอแผนการบริหารจัดการ (management plan) ในการอนุรักษ์คุ้มครองสถานที่ดังกล่าว

ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยมรดกโลก 185 ประเทศ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2530 และมีสถานที่ที่ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นมรดกโลก 5 แห่ง ได้แก่

1) มรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง คือ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (2534) เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร (2534) และแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี (2535)

2) มรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง คือ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง (2534) ครอบคลุมพื้นที่ใน 5 อำเภอของ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี (อำเภอบ้านไร่ และอำเภอบ้านสัก) จังหวัดกาญจนบุรี (อำเภอสังขละบุรีและอำเภอทองตาภูมิ) และจังหวัดตาก (อำเภออุ้มผาง) และพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (2548) ครอบคลุมพื้นที่ใน 6 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี นครนายก นครราชสีมา ปราจีนบุรี สระแก้วและบุรีรัมย์ ประกอบด้วยเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่-ทับลาน-ปางสีดา-ตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่

นอกจากนี้ ไทยกำลังเตรียมเสนอชื่อ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท (จังหวัดอุดรธานี) และเส้นทางเชื่อมต่อทางวัฒนธรรม ปราสาทหินพิมายกับศาสนสถานที่เกี่ยวข้อง ปราสาทหินพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ (จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์) เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกกับยูเนสโกต่อไปด้วย

ใครเป็นผู้คัดเลือกสถานที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

การพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกโลกจะกระทำโดยคณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) ที่ตั้งขึ้นตามอนุสัญญาว่าด้วยมรดกโลก

คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยมรดกโลกที่ได้รับเลือกตั้งจำนวน 21 ประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี โดยไทยเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกช่วงปี 2532 – 2538 และ 2540 – 2546

สมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกปัจจุบัน จำนวน 21 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บาห์เรน บาร์เบโดส บราซิล แคนาดา จีน คิวบา อียิปต์ อิสราเอล จอร์แดน เคนยา มาดากัสการ์ มอริเชียส โมร็อกโก ไนจีเรีย เปรู เกาหลีใต้ สเปน สวีเดน ตุนิเซีย และสหรัฐอเมริกา

คณะกรรมการมรดกโลกจะประชุมกันปีละ 1 ครั้ง โดยจะมีการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของรัฐภาคีในระหว่างการประชุมด้วยการประชุมครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 31) จัดขึ้นที่เมืองโครสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ เมื่อเดือนมิถุนายน 2550 การประชุมครั้งต่อไป (ครั้งที่ 32) จะจัดขึ้นที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ 2 – 10 กรกฎาคม 2551

การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกมีกระบวนการอย่างไร

ในการขอขึ้นทะเบียนสถานที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมเป็นมรดกโลก ประเทศที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนจะต้องส่งคำขอขึ้นทะเบียนไปยังศูนย์มรดกโลก (WHC) ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงปารีส เพื่อพิจารณา โดยคำขอขึ้นทะเบียนจะต้องประกอบด้วยข้อมูลแผนบริหารจัดการพื้นที่ที่ขอขึ้นทะเบียน (core zone) การกำหนดพื้นที่อนุรักษ์รอบสถานที่ที่ขอขึ้นทะเบียน (buffer zones) เพื่อกำหนดมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองสถานที่ที่ขอขึ้นทะเบียน และต้องแนบแผนที่กำหนดเส้นเขตแดนที่ชัดเจนของสถานที่และพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าว

จากนั้น ศูนย์มรดกโลกจะส่งทีมองค์การที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก คือ International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) ซึ่งทำหน้าที่กลั่นกรองคำขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกไปสำรวจสถานที่ และจัดทำรายงานข้อเสนอแนะ (recommendations) เกี่ยวกับข้อมูลด้านวัฒนธรรมและด้านเทคนิค และร่างคำตัดสิน (draft decision) เสนอเพื่อบรรจุในระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการมรดกโลก ซึ่งแนวทางการตัดสินใจเป็นไปได้ 3 แนว คือ (1) สนับสนุนการขึ้นทะเบียน (2) ไม่สนับสนุนการขึ้นทะเบียน หรือ (3) ให้ยื่นคำขอใหม่เนื่องจากเอกสารไม่สมบูรณ์ โดยสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกทั้ง 21 ประเทศจะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการตัดสินคำขอขึ้นทะเบียนของรัฐภาคีต่อไป

ส่วนที่ 4
ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2505

สืบ

คว้นนามาก

ที่ มท. ศ๑๗๖/๑๙๐๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหาร

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๑๔๒๓/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕

ตามที่ไต่เสนอวิธีกำหนดเขตหวงบริเวณปราสาทพระวิหาร เพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลก ไปเพื่อ ๑. ทดสอบ นายกรัฐมนตรีพิจารณา รวม ๒ วิธี นั้น ๒. ทดสอบ นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ลงมติว่า การกำหนดเขตหวงบริเวณปราสาทพระวิหารให้ใช้วิธีที่ ๒ และให้จัดทำป้ายแสดงเขตคามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ กิ่งให้เพิ่มหัวรั้วลวดหนามค้ำย จึงขอรับยืมมา เพื่อจะไต่คำเป็นกาแรกต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายมนูญ นริศสุทธิ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม.

จนนเอกคอง

นายกคตชช สิริวัฒน
จักรวิวัฒน์นิติธรรม

ภาคผนวก 2
หนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีลงนามโดย
จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2505

พิจารณา

ที่ 11467 /๒๕๐๕

กระทรวงมหาดไทย

6 กรกฎาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การปฏิบัติคำพิพากษาของศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหาร

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ มท. ๕๔๔๘/๒๕๐๕ ลง
วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๐๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนที่กำหนดบริเวณปราสาทพระวิหาร

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๕

เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติคำพิพากษาของศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหาร ซึ่ง ราชอาณาจักรไทยเห็นสมควรในรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเดินทางไปยังเขาพระวิหาร เพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ของเราที่รักษาการณ์อยู่ ณ ที่นั้น ตลอดจนชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีลงมติเห็นชอบด้วย ถึงความละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องนี้ดำเนินไปโดยรอบคอบ และขอความยินยอมของรัฐบาลที่จะให้การ เฝ้าไปตามคำพิพากษาของศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหาร กระทรวงมหาดไทยจึงได้เชิญแทนกระทรวงการต่างประเทศ เจ้ากรมแผนที่ทหารบก และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องมาประชุม ณ กระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาปรึกษา กำหนดแนวเขตบริเวณปราสาทพระวิหาร ที่ฝ่ายไทยมีหลักฐานจะต้องถอนกำลังตำรวจ คนเข้า หรือยามรักษาการณ์ให้พ้นจากบริเวณปราสาทพระวิหาร โลกยึดหลักการที่จะให้กันพินทุชาติไป ซึ่งกรมปราสาทพระวิหาร และพื้นที่ของบริเวณปราสาทเท่านั้น

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะกำหนดบริเวณปราสาทพระวิหาร เพื่อที่กันพินทุชาติไปโดยตามคำพิพากษาของศาลโลกนั้น อาจทำได้ ๒ วิธี คือ -

๑. กำหนดเป็นรูปพื้นที่สามเหลี่ยมครอบคลุมปราสาทพระวิหาร มีแนวเขตจาก ปีกขวาของตัวปราสาทพระวิหารตั้งแต่ช่องบรโกหนัก (ช่องบรโกหนัก อยู่ภายในบริเวณปราสาทพระวิหาร) โยงออกไปถึงถนนพรมประเทศซึ่ง อาจมีเนินดินหรือลำห้วยเป็นเขต คัดเขาเรียดบรโกหนัก แล้วเดินไปตามแนวถนนพรมประเทศ ไปจนถึงหน้าบ้านด้านซ้าย จะเห็นเนินห้วยบริเวณ ปราสาทพระวิหารประมาณ ๕ ตารางกิโลเมตร

- ๒. กำหนดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ารอบปราสาทพระวิหาร มีแนวเขตจากปีกขวาของค้ำปราสาทพระวิหารคั้งแค้ของบรโรโคทัก (ของบรโรโคทักอยู่ภายในบริเวณปราสาทพระวิหาร) ลาดเส้นตรงขานชิดบรโรโคทักตรงไปจนถึงค้ำปราสาทพระวิหาร แล้วลากเส้นตรงขานกับค้ำปราสาทพระวิหาร ไปสุดที่หน้าขาอินค้ำหลังปราสาทพระวิหาร จะเป็นเนื้อที่บริเวณปราสาทพระวิหาร ประมาณ ๕ ตารางกิโลเมตร

รายละเอียดความแผนที่ที่ใส่ส่งมาเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมหนังสือ

อนึ่ง-ในการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหารนี้ นอกจากจะกำหนดเขตบริเวณปราสาทพระวิหารตามวิธีใดวิธีหนึ่งใน ๒ วิธีดังกล่าวข้างต้นนั้น ที่ประชุมเห็นสมควรปฏิบัติภารกิจต่อไป คือ -

- ๑. จัดทำป้ายไม้ ลักษณะและขนาดเท่ากับป้ายสถานีรถไฟ แสดงเขตบริเวณปราสาทพระวิหาร ไปปักตามจุด ที่ของบรโรโคทัก , ปลายบรโรโคทัก , ฝั่งปราสาทปีกซ้าย , และที่หน้าขาหลังปราสาทอีก ,

ป้ายนี้ค้ำที่หันมาทางประเทศไทยให้เขียนว่า "เขตบริเวณปราสาทพระวิหาร" และมีภาษาอังกฤษกำกับ ส่วนทางค้ำที่หันไปทางกัมพูชาเขียนข้อความในภาษากัมพูชาว่า "เขตนอกบริเวณปราสาทพระวิหาร" และมีภาษาฝรั่งเศสกำกับไว้ด้วย

- ๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะไปกำหนดและชี้แนวเขตบริเวณปราสาทพระวิหารในวันใด จะใดเชิญขงโตรงค้ส่งจากเสา เจ้าหน้าที่ค้ำรวจและเจ้าหน้าที่ดูแลปราสาทพระวิหารจะได้ถอนค้ำออกจากบริเวณนั้นในวันนั้น

กระทรวงมหาดไทยจึงขอกราบเรียนมาเพื่อไปพิจารณา หากเห็นสมควรให้กำหนดเขตบริเวณปราสาทพระวิหารตามวิธีใดแล้ว กระทรวงมหาดไทยจะรีบไปดำเนินการปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทยได้ให้เจ้าหน้าที่ขึ้นไปสำรวจและศึกษาภูมิประเทศเป็นคราวล่วงหน้าแล้ว.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

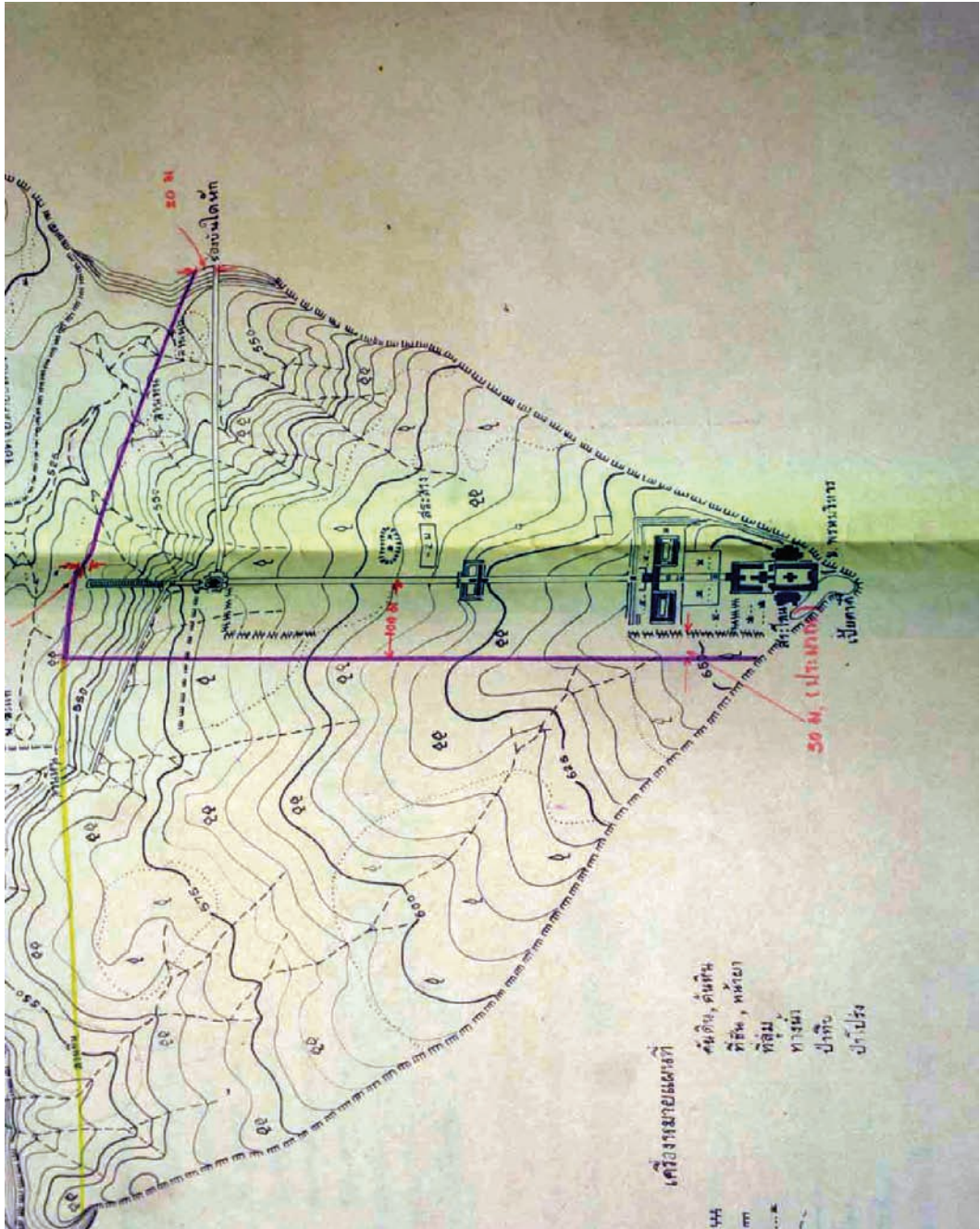
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๙ แนวเขตของ

นายศักดิ์ชัย สิวาพันธ์
 อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก 3

แผนที่แสดงแนวเขตแดนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2505

ภาคผนวก 4 คำปราศรัย ของ ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี

คำปราศรัย
ของ
ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี
เกี่ยวกับคดีปราสาทพระวิหาร
ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ๔ กรกฎาคม ๒๕๐๕

พี่น้องร่วมชาติ และมีตร่วมชีวิตที่รักของข้าพเจ้าทั้งหลาย

ตามที่กาลสุคติธรรมระหว่างประเทศ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า "ศาลโลก" ได้วินิจฉัยชี้ขาดเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ปราสาทพระวิหารตกไปเป็นของกัมพูชา และทางรัฐบาลได้ออกแถลงการณ์ให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบมาโดยลำดับแล้วนั้น โศภิตรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและโดย ฯพณฯ ข้าพเจ้า ถือว่า เรื่องนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์อย่างสำคัญของชาติ เป็นเรื่องของดินแดนคนไทย ซึ่งเป็นมรดกที่บรรพบุรุษของเราสืบทอดสืบทอดมาอย่างยาวนานแล้ว และตกทอดมาถึงคนรุ่นเรา จึงสมควรที่เราทุกคนจะได้เอาใจใส่ และสนใจร่วมรับรู้ร่วมกันก่อนที่จะมีการดำเนินการใด ๆ ลงไปเกี่ยวกับดินแดนดินนี้ ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงถือว่าเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลและของ ฯพณฯ ข้าพเจ้าเองที่จะต้องชี้แจงให้พี่น้องร่วมชาติที่รักทั้งหลาย ได้ทราบถึงการที่รัฐบาลนี้จะคงคัดค้านใจในกรณีปราสาทพระวิหารต่อไป

แต่เนื่องในการกล่าวคำปราศรัยนี้ เป็นเรื่องที่สะเทือนใจพี่น้องทั้งหลายอยู่มาก ข้าพเจ้าจึงจำต้องขออภัยไว้ล่วงหน้า ข้าพเจ้าคิดว่า ในส่วนลึกที่สุดของหัวใจแล้วคนไทยผู้รักชาติทุกคนมีความแสรสลอกและขมขื่นใจเพียงใด การแสดงออกของประชาชนในการเดินขบวนทั่วประเทศ เพื่อคัดค้านคำพิพากษาของศาลโลกในสัปดาห์ที่แล้วมา เป็นสิ่งที่เห็นกันอย่างแน่ชัดอยู่แล้ว แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ เราคงถือว่าเป็นคราวเคราะห์ร้ายของเราที่ต้องมาประสบกับชะตากรรมเช่นนี้ เราจะไม่โหมโศกเป็นอันขาด เพราะการไปโทษผู้ใดพ้นจากหน้าตาไปนั้น ย่อมเป็นการไม่สมควร แต่ทั้งนี้ก็มีใจว่าเราจะพากันนิ่งเฉยต่อเหตุนี้ ชาติไทยจะยอมเห็นหน้าหรือยอมถอยหรือไม่ เราเคยสูญเสียดินแดนแก่ประเทศมหาอำนาจที่ค้ำอาณานิคมมาแล้วหลายครั้ง ถ้าบรรพบุรุษของเรายอมต่อหน้า เราจะเอาแผ่นดินที่ใหม่มาอยู่กันไฉนจนถึงทุกวันนี้ เราจะคงหาวิธีการต่อสู้ต่อไป ส่วนเราจะต่อสู้อย่างไร นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะในการต่อสู้ในกรณีเช่นนี้ เราอาจหาได้หลายวิธี และแต่ละวิธีก็ย่อมมีผลเสียแตกต่างกัน เราจะต้องได้พิจารณาให้สุ่มรอบคอบ ต้องใช้เหตุผลเห็นออรรถประโยชน์ มองการณ์ไกล แล้วเลือกใช้วิธีที่ดีที่สุด ละเมียบละไมและให้คู่แข่งประโศษมากที่สุด ทั้งในเวลา นี้และในอนาคต ชาติเราจึงจะสามารถดำรงเอกราชและอธิปไตยอยู่ได้ และอยู่ในฐานะที่กล่าวได้ว่า "เต็มไปศรัทธาทั้งปวงและเกียรติภูมิ" ขอให้พี่น้องผู้รักชาติทั้งหลาย โปรดอย่าได้ใช้อารมณ์แห่งนั้นผลักดันหรือคิดหุนหัน จะหักหาญกันด้วยกำลังแต่เพียงอย่างเดียว สำหรับตัวข้าพเจ้าเอง ในฐานะที่มีชีวิตเป็นทหารมาแต่เล็กแต่น้อย และได้เคยผ่านสงครามห่าการสู้รบมาแล้วหลายครั้ง ข้าพเจ้าจึงมิได้มีความเกรงกลัวการสู้รบแก่ประการใดเลย แต่ความขื่นขจรที่มีอยู่ตามกฎบัตรสหประชาชาติ ยังเป็นเรื่องที่ไม่ควรจะต้องรบกัน

สำหรับ...

สำหรับกรณีปราสาทพระวิหาร ซึ่งศาลโลกได้วินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วนั้น ข้าพเจ้าขอทบทวนความเข้าใจกันเพื่อนร่วมชาติทั้งหลายว่า รัฐบาลและประชาชนชาวไทยไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินของศาลโลก ทั้งในข้อเท็จจริง ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ และในหลักความยุติธรรม ตามเหตุผลที่รัฐบาลได้แถลงไปแล้ว แต่เราก็ตระหนักดีว่า คำพิพากษาของศาลเป็นอันเสร็จเด็ดขาด ไม่มีทางจะอุทธรณ์ได้ ยิ่งกว่านั้น กฎบัตรของสหประชาชาติ มาตรา ๔๔ บ่งไว้ว่า "ข้อ ๑ สมาชิกแต่ละประเทศของสหประชาชาติมีที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดีใด ๆ ที่ตนตกเป็นผู้แพ้ ข้อ ๒ ถ้าผู้แพ้ในคดีใด ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันซึ่งตกอยู่แก่ตนตามคำวินิจฉัยของศาล อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องเรียนไปยังคณะมนตรีความมั่นคง ซึ่งถ้าเห็นเป็นการจำเป็น ก็อาจทำคำแนะว่า หรือวินิจฉัยมาตรการการที่จะจำเป็น เพื่อยังผลให้เกิดแก่คำพิพากษานั้นได้"

เมื่อเป็นดังนี้ แม้ว่ารัฐบาล และประชาชนชาวไทย จะได้รับความรู้สึกสลดใจ และขมขื่นเพียงใด ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ ก็จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในกฎบัตรสหประชาชาติ กล่าวคือ จำต้องยอมให้แก่มัชฌิมเอเชียใต้เพื่อพระวิหารนั้น ความพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ แต่รัฐบาล ขอตั้งข้อประท้วง และขอสงวนสิทธิอันชอบธรรมของประเทศไทยในเรื่องนี้ไว้ เพื่อสงวนสิทธิที่จะดำเนินการทางกฎหมายที่จำเป็นซึ่งอาจจะมีขึ้นในภายหน้า ให้กิจกรรมสิทธินี้กลับคืนมาตามโอกาสอันควร

พี่น้องชาวไทยที่รัก ข้าพเจ้าเองก็เป็นคนไทยคนหนึ่ง ซึ่งมีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับพี่น้องทั้งหลาย ขณะที่เราพูดถึงความรักชาติบ้านเมือง ข้าพเจ้าก็เชื่อเหลือเกินว่า ชาวไทยมีความรักชาติ น้อยกว่าพี่น้องคนไทยทั้งหลาย แต่ที่รัฐบาลจำต้องโอนอ่อนปฏิบัติตามพันธกรณีในกฎบัตรสหประชาชาติ ก็โดยคำนึงถึงเกียรติภูมิของประเทศไทย ที่เรา "สร้างสม" ไว้เป็นเวลานานี่เป็นร้อย ๆ ปี ยิ่งกว่าปราสาทพระวิหาร ทั้งนี้มิใช่เกิดจากความกลัว หรือความขี้เขลาค แต่ประการใดเลย แต่พี่น้องชาวไทยทั้งหลายจะต้องมองการณ์ไกล เวลานี้เราอยู่ในสังคมของโลก สมัยนี้มีชาติใดที่จะอยู่โดดเดี่ยวได้ ประเทศไทยของเราได้มีความนิยมนับถือจากสังคมนานาชาติแห่งโลก พี่น้องทั้งหลายคงจะทราบดีอยู่แล้ว ถาชาติของเราต้องเสียศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิไป เนื่องจากซากปราสาทพระวิหารคราวนี้แล้ว อีกทั้งสิบกว่าปี เราจึงจะสามารถสร้างเกียรติภูมิที่สูงเสียไปคราวนี้ก็กลับคืนมาได้ ข้าพเจ้าทราบดีว่า การสูญเสียปราสาทพระวิหารคราวนี้ เป็นการสูญเสียที่สะเทือนใจคนไทยทั้งชาติ ฉะนั้น แม้ว่ากรมพุทธจะไต่ถามว่า สภาทพระวิหารนี้ไป ก็คงได้ไปแต่ซากสลักหักพังและแถบดินเฉพาะที่รองรับพระวิหารนั้นเท่านั้น แต่วิญญาณของปราสาทพระวิหารคงยังอยู่ค้ำฟ้าตลอดไป ประชาชนชาวไทยจะระลึกอยู่เสมอว่า ปราสาทพระวิหารของไทยถูกปล้นเอาไป ด้วยอุปัทพเนตของคนที่ไม่รักเกียรติและไม่รักความขมขื่นธรรม เมื่อประเทศไทยประพฤตปฏิบัติตามสังคมของโลก เป็นประเทศที่มีเกียรติยศในวันหนึ่งข้างหน้าไม่ช้าก็เร็ว ปราสาทพระวิหารจะคงกลับมาอยู่ในดินแดนไทยอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติตามคดีของประเทศไทยความพันธกรณีในกฎบัตรสหประชาชาติครั้งนี้ คงจะทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเห็นอกเห็นใจเรายิ่งขึ้น เหตุการณ์เกี่ยวกับปราสาทพระวิหาร

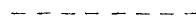
... ครั้นนี้

ครั้งนี้ จะสลักแน่นอนอยู่ในความทรงจำของคนไทยสืบไปชั่วลูกชั่วหลาน และจะเป็นรอยจารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยตลอดไป เสมือนหนึ่งแผลเป็นที่หัวใจของคนไทยทั้งชาติ แต่ข้าพเจ้ายังหวังอยู่เสมอว่า ในที่สุดธรรมชาติ บอมนั้นจะเสื่อม การหัวเราะที่หลังยอมหัวเราะคังและบานกว่า

อนึ่ง ในเรื่องนี้รัฐบาลรู้สึกสำคัญในระบมหากฎาธิ์อันล้นพ้นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระประมุขที่เคารพยิ่งของปวงชนชาวไทย ที่ใฝ่พระราชมานกษัตริย์และพระบรมราชโอรสที่รักมาตลอดความที่ทรงห่วงใย ในสวัสดิภาพของชาติบ้านเมือง เป็นอย่างยิ่ง ขอให้พี่น้องร่วมชาติทุกหนทุกแห่งโปรดจงใจเถิดว่า รัฐบาลมีข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีขณะนี้ จะสามารถนำชาติและพี่น้องประชาชนชาวไทยที่รัก ก้าวไปสู่อนาคตอันสดใสที่สุดในที่สุด และข้าพเจ้าขอรับรองคอกทานทั้งหลายว่า เมื่อถึงคราวที่ชาติชาติล้มลงแล้ว ข้าพเจ้าจะกอบกู้เอกราชเป็นปวงชนชาวไทยเอา คือหาแผ่นดินไว้ โดยไม่เสียหายนชีวิตแม้แต่นิดเดียว แต่เราจะทำอย่างไรได้ ข้าพเจ้าเองก็มีความเจ็บช้ำน้ำใจมิไยน้อยไปกว่าเพื่อนร่วมชาติที่รักทั้งหลายเลย การที่ข้าพเจ้าต้องมากล่าวถึงเรื่องนี้ในวันนี้ ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่า ข้าพเจ้ามาพูดกับพวกคุณน้ำตา แค้นน้ำตาของข้าพเจ้าเป็นน้ำตาของลูกผู้ชาย ของเลือด ของความดั่งแค้น และการถูกใจเจ็บไปชั่วชีวิต หวังชาตินี้และชาติหน้า ขอจงวิญญูณาของบรรพบุรุษผู้กล้าหาญของชาวไทย ข้าพเจ้าขอกล่าวคำวิญญูณาด้วยสัจจวาจาไว้ พี่น้องที่รัก น้ำตาไม่ไยช่วยไห้คนฉลาดขึ้นและโง่จะโง่กินมา นอกจากความพยายาม ความสามัคคี ความสุขุมรอบคอบ ความอดกลั้นที่กล้าเผชิญกับความสูญเสีย พร้อมทั้งรวมกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด เพื่อให้ชาติที่รักของเรา แข็งแกร่งมีเกราะดามป้องกัน ในขั้นสุดท้ายชาติไทยต้องประสบกับชัยชนะเสมอ เราต้องกล้าสู้ต้องยืนรับคอกภัยที่มาถึงตัวเรา ชาติไทยเป็นชาติที่เชื่อมั่นในบรรพบุรุษที่กล้าหาญ คังคนอยู่ด้วยความเป็นธรรมตลอดมา ข้าพเจ้า ขออมาเสมอว่าชาติของเราจะไม่อันจนเป็นอันขาด เรื่องนี้เป็นแค่เพียง เรื่องหนึ่งในบรรดาเรื่องใหญ่ทั้งหลาย ซึ่งมีความสำคัญกว่านี้มากกับ ชาติที่รักของเราที่กำลังพัฒนาความวิถึทางที่คอบแล้วทุกทาง เหตุนี้ไม่ใช่เหตุของความอันจน เราจึงหวังและทำในเรื่องของชาติให้สำคัญกว่านี้ ข้าพเจ้ามั่นใจเหลือเกินว่า ชาติไทยของเราจะมีอนาคตอันแจ่มใสและรุ่งโรจน์ประเทแห่งนี้อย่างแน่นอนในอนาคตรอนิโคสนี้ เราจึงมาช่วยกันสร้างชาติที่รักยิ่งของเราต่อไป

พี่น้องชาวไทยที่รัก ในวันที่สี่ข้างหน้าเราจะต้องเอาปราศหพระวิหาร กลับกันมาเป็นของชาติไทย ให้จงได้

สวัสดิ์.

ภาคผนวก 5

หนังสือจาก พ.อ. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศในขณะนั้น ถึงรักษาการเลขาธิการสหประชาชาติ

130

NOTE TO U.N. ACTING SECRETARY-GENERAL

No. (0601) 22239/2505

Ministry of Foreign Affairs,
Bangkok, July 6, B.E. 2505 (1962).

Excellency,

I have the honour to refer to the case concerning the Temple of Phra Viharn, which was brought before the International Court of Justice by Cambodia's Unilateral Application on October 6, 1959, and on which the Court rendered its decision on June 15, 1962 recognizing Cambodian sovereignty over the ruins of the Temple of Phra Viharn.

In an official communiqué dated July 3, 1962, His Majesty's Government made a public announcement, expressing its disagreement with the above-mentioned decision of the Court on the ground that, in its opinion, the decision goes against the express terms of the relevant provisions of the 1904 and 1907 Treaties and is contrary to the principles of law and justice, but stating nonetheless that, as a member of the United Nations, His Majesty's Government will honour the obligations incumbent upon it under the said decision in fulfilment of its undertaking under Article 94 of the Charter.

I wish to inform you that, in deciding to comply with the decision of the International Court of Justice in the Case concerning the Temple of Phra Viharn, His Majesty's Government desires to make an express reservation regarding whatever rights Thailand has, or may have in future, to recover the Temple of Phra Viharn by having recourse to any existing or subsequently applicable legal process, and to register a protest against the decision of the International Court of Justice awarding the Temple of Phra Viharn to Cambodia.

I, therefore, have the honour to bring the above to your knowledge with the request that this Note be circulated to all Members of the Organization.

Accept, Excellency, the renewed assurances of my highest consideration.

(Signed)

Thanat Khoman
(Thanat Khoman)
Minister of Foreign Affairs
of Thailand.

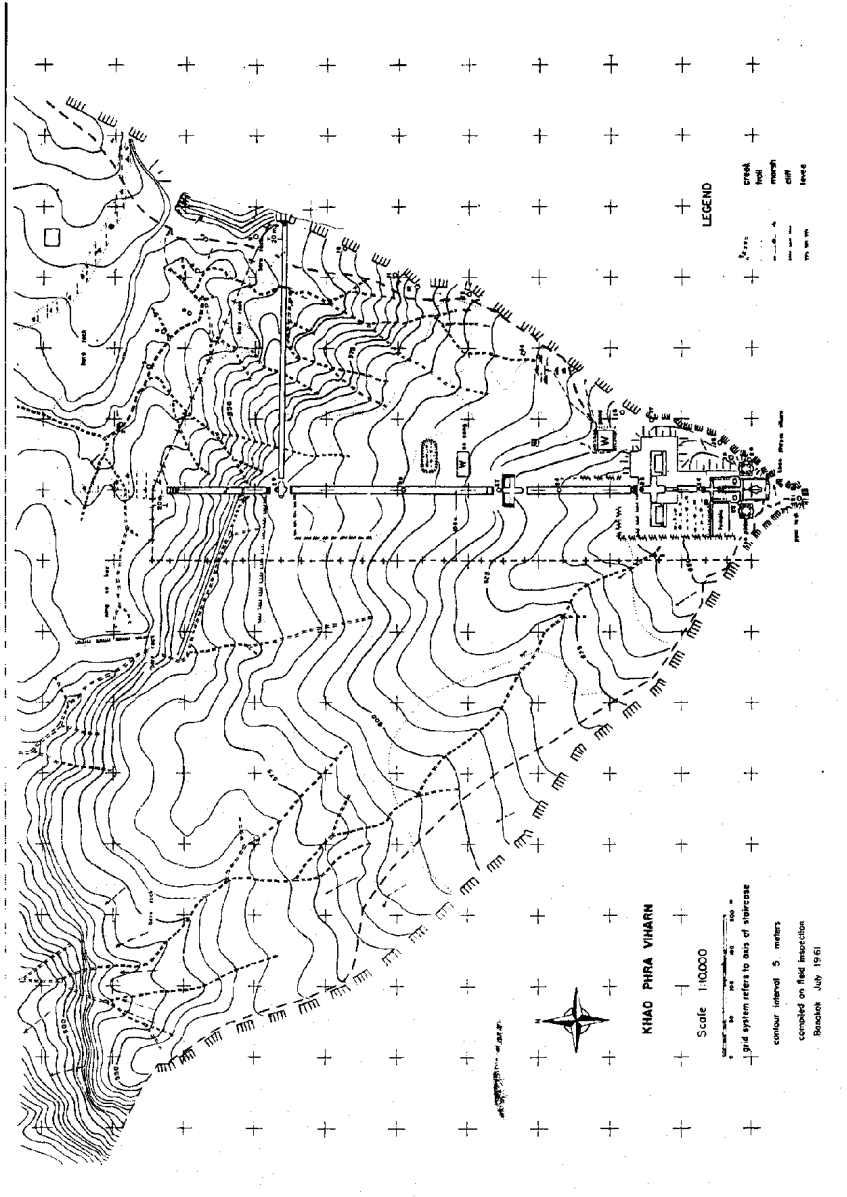
His Excellency

U Thant,

Acting Secretary-General of the United Nations,
NEW YORK.

ภาคผนวก 6

แผนที่ตามทีปรากฎใน Foreign Affairs Bulletin ของกระทรวงการต่างประเทศ

(Map by courtesy of the Survey Department .

Map representing the area where the Temple of Phra Viharn is situated, over which Thailand has relinquished her sovereignty.

ภาคผนวก 7

คำแถลงการณ์ร่วมไทย กัมพูชา ยูเนสโก

JOINT COMMUNIQUE

On 22 May 2008, a meeting took place between H.E. Mr. Sok An, Deputy Prime Minister, Minister in charge of the Office of the Council of Ministers of the Kingdom of Cambodia and H.E. Mr. Noppadon Pattama, Minister of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand, to continue their discussion regarding the inscription of the Temple of Preah Vihear on the World Heritage List. The meeting was held at UNESCO Headquarters in Paris in the presence of Mrs. Françoise Rivière, Assistant Director-General for Culture of UNESCO, Ambassador Francesco Caruso, Mr. Azedine Beschouch, Mrs. Paola Leoncini Bartoli and Mr. Giovanni Boccardi.

The meeting was held in a spirit of friendship and cooperation.

During the meeting both sides agreed as follows:

1. The Kingdom of Thailand supports the inscription, at the 32nd session of the World Heritage Committee (Québec, Canada, July 2008), of the Temple of Preah Vihear on the World Heritage List proposed by the Kingdom of Cambodia, the perimeter of which is identified as N. 1 in the map prepared by the Cambodian authorities and herewith attached. The map also includes, identified as N.2, a buffer zone to the East and South of the Temple.
2. In the spirit of goodwill and conciliation, the Kingdom of Cambodia accepts that the Temple of Preah Vihear be nominated for inscription on the World Heritage List without at this stage a buffer zone on the northern and western areas of the Temple.
3. The map mentioned in paragraph 1 above shall supersede the maps concerning and including the “Schéma Directeur pour le Zonage de Preah Vihear” as well as all the graphic references indicating the “core zone” and other zoning (zonage) of the Temple of Preah Vihear site in Cambodia’s nomination file;
4. Pending the results of the work of the Joint Commission for Land Boundary (JBC) concerning the northern and western areas surrounding the Temple of Preah Vihear, which are identified as N. 3 in the map mentioned in paragraph 1 above, the management plan of these areas will be prepared in a concerted manner between the

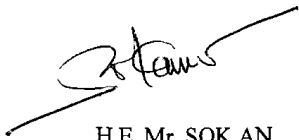

Cambodian and Thai authorities in conformity with the international conservation standards with a view to maintain the outstanding universal value of the property. Such management plan will be included in the final management plan for the Temple and its surrounding areas to be submitted to the World Heritage Centre by 1st February 2010 for the consideration of the World Heritage Committee at its 34th session in 2010;

5. The inscription of the Temple of Preah Vihear on the World Heritage List shall be without prejudice to the rights of the Kingdom of Cambodia and the Kingdom of Thailand on the demarcation works of the Joint Commission for Land Boundary (JBC) of the two countries;
6. The Kingdom of Cambodia and the Kingdom of Thailand express their profound appreciation to the Director-General of UNESCO, H.E. Mr. Koïchiro Matsuura, for his kind assistance in facilitating the process towards the inscription of the Temple of Preah Vihear on the World Heritage List.

Phnom Penh, 18 June 2008

For the Royal Government
of Cambodia,

H.E. Mr. SOK AN
Deputy Prime Minister,
Minister in charge of the Office
of the Council of Ministers

Bangkok, 18 June 2008

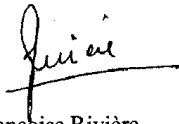
For the Government of the Kingdom
of Thailand,

H.E. Mr. NOPPADON PATTAMA
Minister of Foreign Affairs

Paris, 18 June 2008

Representative of the UNESCO

Françoise Rivière
Assistant Director-General for Culture

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)
คำแถลงการณ์ร่วมไทย กัมพูชา ยูเนสโก
ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2551 เวลา 23.35 น.

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2551 ได้มีการประชุมระหว่างนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีของราชอาณาจักรกัมพูชา กับนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของราชอาณาจักรไทย เพื่อสานต่อการหารือเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก การประชุมดังกล่าวจัดขึ้น ณ สำนักงานใหญ่ ยูเนสโก กรุงปารีส โดยมีนางฟรอนซ์ ริวแยร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายวัฒนธรรมของ ยูเนสโก เอกอัครราชทูตพรานเซสโก คารูโซ นายอเซดีน เบ็ลซาวูช นางปาโอลา ลีออนชีนี บาร์โตลี และนายจีอวานนี บอคคาร์ดี เข้าร่วมการประชุมด้วย

การประชุมเป็นไปอย่างฉันมิตรและด้วยความร่วมมืออันดี

ในระหว่างการประชุม ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกัน ดังนี้

1. ราชอาณาจักรไทยสนับสนุนการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งเสนอโดยกัมพูชาในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 (ณ เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา ในเดือนกรกฎาคม 2551) ขอบเขตของปราสาทปรากฏตาม N. 1 ในแผนที่ ที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของกัมพูชาตามที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ แผนที่ดังกล่าวได้ กำหนดเขตอนุรักษ (buffer zone) ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของตัวปราสาทไว้ด้วยดังปรากฏ ตาม N.2

2. ด้วยเจตนารมณ์แห่งไมตรีจิตและการประนีประนอม ราชอาณาจักรกัมพูชายอมรับว่าปราสาทพระวิหารจะได้รับการเสนอให้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยในขั้นนี้ไม่มีเขตอนุรักษ ในพื้นที่ทางทิศตะวันตกและทิศเหนือของตัวปราสาท

3. ให้ใช้แผนที่ที่ระบุในย่อหน้าที่ 1 แทน แผนที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และรวมทั้ง “Schéma Directeur pour la Zonage de Preah Vihear” ตลอดจนการอ้างอิงโดยรูปภาพต่างๆ ทั้งหมดที่แสดงให้เห็นถึงเขตคุ้มครอง (core zone) หรือการกำหนดเขตอื่นๆ (zonage) ในบริเวณ ปราสาทพระวิหารตามที่ระบุในเอกสารประกอบคำขอขึ้นทะเบียนของกัมพูชา

4. ในระหว่างที่ยังไม่มีผลของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) ในพื้นที่รอบตัวปราสาทพระวิหารทางทิศตะวันตกและทางทิศเหนือดังปรากฏตาม N. 3 ในแผนที่ ที่ระบุในย่อหน้าที่ 1 ข้างต้น แผนบริหารจัดการในพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับการจัดทำขึ้นร่วมกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของกัมพูชาและของไทย โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการอนุรักษ ระดับสากล เพื่อรักษาคุณค่าอันเป็นสากลที่โดดเด่นของปราสาท ทั้งนี้ ให้บรรจุแผนการบริหาร

จัดการดังกล่าวไว้ในแผนบริหารจัดการ ฉบับสุดท้ายสำหรับตัวปราสาทและพื้นที่รอบๆ ตัวปราสาท ซึ่งจะต้องเสนอต่อศูนย์มรดกโลกภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 สำหรับการพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลกในสมัยที่ 34 ในปี 2553

5. การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกจะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) ของทั้งสองประเทศ

6. ราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างยิ่งต่อผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก นายโคอิชิโร มัตซึอูระ สำหรับความช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวกในกระบวนการอันนำไปสู่การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

ภาคผนวก 8

ลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร เป็นมรดกโลก

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
พ.ศ. 2501	<ul style="list-style-type: none">ไทยกับกัมพูชามีข้อพิพาทกรณีกรรมสิทธิ์เหนือปราสาทพระวิหาร และมีการกล่าวโจมตีซึ่งกันและกันผ่านช่องทางต่าง ๆ และรวมทั้งสื่อมวลชน
4 ส.ค. 01	<ul style="list-style-type: none">รัฐบาลไทยประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางชายแดนไทยด้านกัมพูชา รวม 5 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ
1 ธ.ค. 01	<ul style="list-style-type: none">รัฐบาลกัมพูชาประกาศตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย หลังจากที่มีการเจรจาไม่บรรลุผล
6 ต.ค. 02	<ul style="list-style-type: none">รัฐบาลกัมพูชายื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยขอให้ศาลวินิจฉัยให้ไทยถอนกำลังออกจากเขาพระวิหาร และชี้ขาดเกี่ยวกับอธิปไตยเหนือปราสาทพระวิหาร
พ.ศ. 2503 – 2518	<ul style="list-style-type: none">สงครามอินโดจีน
10 ก.ค. 05	<ul style="list-style-type: none">คณะรัฐมนตรีมีมติคืนตัวปราสาทพระวิหารให้แก่กัมพูชา
พ.ศ. 2513	<ul style="list-style-type: none">มีการเปิดเขาพระวิหารให้นักท่องเที่ยวเข้าชม
พ.ศ. 2518	<ul style="list-style-type: none">ปิดเขาพระวิหาร เนื่องจากเขมรแดงเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ
9 ม.ค. 35	<ul style="list-style-type: none">เปิดเขาพระวิหารให้นักท่องเที่ยวเข้าชมหลังจากชัยชนะของรัฐบาลกัมพูชาภายใต้การนำของฝ่าย CPP
ก.ค. 36	<ul style="list-style-type: none">ปิดปราสาทเขาพระวิหาร เนื่องจากเขมรแดงเข้ายึดครองพื้นที่
20 – 23 มี.ค. 40	<ul style="list-style-type: none">ที่ประชุม JC ไทย – กัมพูชา ครั้งที่ 2 ไทยกับกัมพูชาเห็นชอบในหลักการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของไทยกับจังหวัดพระวิหารของกัมพูชาเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย
24 ก.ค. 41	<ul style="list-style-type: none">พลตรี วิวัฒน์ สาทรักษ์ ผู้บังคับการกองกำลังสุรนารี และพลตรี สไล ลี ผู้บัญชาการกองกำลังฝ่าย CPP ในพื้นที่ (ซึ่งได้รับมอบอำนาจ

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
	จาก พลเอก เตีย บันห์ รัฐมนตรีกลาโหม) ได้เจรจาตกลงร่วมทดลองเปิดจุดผ่านแดน ณ เขาพระวิหาร โดยอนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวชมได้ระหว่าง เวลา 08.00 - 16.00 น. โดยฝ่ายกัมพูชาเก็บค่าผ่านแดนคนไทย 30 บาท (นักเรียนในเครื่องแบบ และพระภิกษุ 5 บาท และต่อมาขึ้นเป็น 10 บาท) คนต่างชาติ 100 บาท เด็กต่างชาติ 50 บาท โดยกองกำลังสุรนารีช่วยดำเนินการในเรื่องการเก็บกู่ทุ่นระเบิด
1 ส.ค. 41	• ทดลองเปิดเขาพระวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่การทดลองเปิดเขาพระวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดปัญหา (1) การเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย (2) น้ำเสียจากร้านอาหารไหลลงแหล่งน้ำ (3) ห้องสุขาที่ขาดระบบบำบัดน้ำเสียก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และ (4) อนามัยของอาหารและน้ำดื่ม
14 มิ.ย. 43	• ไทย – กัมพูชา ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกไทย – กัมพูชา ซึ่งข้อ 5 ของเอกสารดังกล่าวระบุว่า ระหว่างที่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนระหว่างทั้งสองประเทศยังไม่เสร็จสิ้นนั้น ทั้งสองฝ่ายจะไม่ดำเนินการใด ๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ชายแดน
18 – 19 มิ.ย. 44	• ในการเยือนกัมพูชาอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี รัฐบาลไทยกับกัมพูชาได้ตกลงในหลักการที่จะร่วมพัฒนาเขาพระวิหารให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย และสะดวกต่อการเดินทางเข้าถึง โดยแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน
17 ก.ค. 44	• นายโส มารา ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และประธานคณะกรรมการเพื่อดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยวปราสาทเขาพระวิหาร (ฝ่ายกัมพูชา) ถูกปลดออกจากตำแหน่ง เนื่องจากได้ลงนามในบันทึกการประชุมความร่วมมือในการพัฒนาเขาพระวิหารให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติระหว่างไทย – กัมพูชาเมื่อ 1 มิ.ย. 44
17 ธ.ค. 44	• ฝ่ายไทย (โดยกองกำลังสุรนารี) ปิดจุดผ่านแดนเขาพระวิหารเนื่องจากฝ่ายกัมพูชาไม่ยอมให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา น้ำเสียไหลลงแหล่งน้ำในฝั่งไทย

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
31 พ.ค – 1 มิ.ย. 46	• ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย – กัมพูชา ที่เมืองเสียมราฐ ได้มีมติให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร โดยฝ่ายไทยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน และฝ่ายกัมพูชามีนายสก อาน รัฐมนตรีอาวุโสประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กัมพูชาเป็นประธาน
31 พ.ค. 46	• เปิดเขาพระวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว
25 มี.ค. 47	• คณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหารได้จัดประชุมที่กรุงเทพฯ และได้ตกลงในหลักการเกี่ยวกับความร่วมมือพัฒนาพร้อมเขาพระวิหาร โดยกัมพูชาเห็นชอบกับหลักการพื้นฐานในการพัฒนาพร้อมเขาพระวิหารตามที่ได้หารือกับฝ่ายไทย อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของฝ่ายไทยว่าความร่วมมือนี้ควรเริ่มดำเนินการหลังจากที่ปราสาทพระวิหารได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้ว
25 พ.ย. 47	• กระทรวงการต่างประเทศประท้วงกัมพูชากรณีการก่อตั้งชุมชนกัมพูชาบริเวณทางขึ้นปราสาทพระวิหารเพราะขัดข้อตกลงไทย – กัมพูชาว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกร่วมไทย – กัมพูชาปี 2543 และก่อปัญหาขยะมูลฝอยและปัญหาน้ำเสียซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนไทย รวมทั้งได้ประท้วงการก่อสร้างที่ทำการของหน่วยงานท้องถิ่น กัมพูชาบริเวณดังกล่าวด้วย
ม.ค. 48	• กัมพูชายื่นเอกสารขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก
8 มี.ค. 48	• กระทรวงการต่างประเทศประท้วงต่อกัมพูชาเกี่ยวกับการก่อสร้างพัฒนาถนนจากบ้านโกลมุขขึ้นสู่ปราสาทพระวิหาร ซึ่งมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศในพื้นที่ซึ่งทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตแดน
19 ก.ย. 48	• สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส ได้รายงานผลการหารือกับศูนย์มรดกโลกสรุปได้ว่า (1) กัมพูชายื่นจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตั้งแต่เดือน ม.ค. 48 แต่ศูนย์มรดกโลกได้ขอให้กัมพูชาเสนอเอกสารประกอบการยื่นขอจดทะเบียนใหม่ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนที่เขตกันชน ซึ่งกัมพูชากำหนดพื้นที่ครอบคลุมทั้งของกัมพูชาและไทย (2) คณะทำงานของศูนย์มรดกโลก (3) หาก

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
30 ม.ค. 49	<p>กัมพูชาจะร่วมมือกับไทยในเรื่องนี้ โดยขอให้ไทยกำหนดเขตกันชนในเขตของไทยก็จะทำให้การยื่นขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของกัมพูชามีน้ำหนักมากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none">• กัมพูชาได้ยื่นเอกสารต่อศูนย์มรดกโลกเพื่อขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกอีกครั้งหนึ่ง และยูเนสโกได้ขอให้ ICOMOS ประเมินคำขอของกัมพูชาและให้ข้อเสนอแนะ ก่อนที่จะเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยที่ 31 พิจารณาในเดือน ก.ค. 50 ที่เมืองโครสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์
20 มี.ค. 50	<ul style="list-style-type: none">• ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศได้หารือกับผู้แทนกัมพูชาซึ่งเดินทางมาเยือนไทยภายใต้ภารกิจของยูเนสโก โดย (1) ฝ่ายไทยแจ้งข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับเขตแดนให้ฝ่ายกัมพูชาทราบอย่างตรงไปตรงมาพร้อมกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ และได้ยื่นเอกสารแสดงทำที่ข้อห่วงกังวลของไทย และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกร่วมกันในลักษณะสถานที่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่คาบเกี่ยว (transboundary property) ด้วย (2) ฝ่ายกัมพูชารับทราบปัญหาและข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับเรื่องเขตแดนของไทย ซึ่งฝ่ายกัมพูชาชี้แจงว่าเป็น “ปัญหาทางกายภาพ” และรับที่จะนำปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันปัญหาด้านเขตแดน
17 พ.ค. 50	<ul style="list-style-type: none">• กระทรวงการต่างประเทศได้ยื่นบันทึกช่วยจำแก่เอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทยเพื่อคัดค้านการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ทั้งนี้ ได้ส่งสำเนาให้ประธานคณะกรรมการมรดกโลกทราบและพิจารณาด้วย
พ.ค. – มิ.ย. 50	<ul style="list-style-type: none">• ฝ่ายไทยได้ดำเนินการทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารทางกฎหมาย จัดทำเอกสารโต้แย้งข้อพิจารณาของ ICOMOS รวมทั้งเอกสารโต้แย้งทำที่ของกัมพูชาเกี่ยวกับการตีความคำพิพากษาศาลโลกในคดีปราสาทพระวิหาร และยังได้ดำเนินการทางการทูตเพื่อชี้แจงให้ประเทศสมาชิกของคณะกรรมการมรดกโลกทราบถึงปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกที่กำลังจะมีขึ้น ลงมติให้เลื่อนการพิจารณา

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
19 – 20 มิ.ย. 50	<p>ออกไป เพื่อให้ กัมพูชาหันกลับมาเจรจากับไทยให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับ ปัญหาเขตแดนและการใช้อำนาจอธิปไตยเสียก่อนแล้วจึงยื่นคำขอ ใหม่ร่วมกัน</p> <ul style="list-style-type: none">• นายฮอร์ นัมฮอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศกัมพูชาและคณะ เยือนไทยเพื่อหารือกับรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศในการขอรับการสนับสนุนกรณี กัมพูชาเสนอขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งจะมีการพิจารณาโดยที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 ที่ เมืองโครสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ (23 มิ.ย. - 2 ก.ค. 50) แต่ไม่สามารถตกลงกันได้
28 มิ.ย. 50	<ul style="list-style-type: none">• คณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 ได้มีมติเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกให้เลื่อนการพิจารณาการขึ้นทะเบียน ของกัมพูชาออกไปและให้ไทยและกัมพูชาร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด
15 – 17 ส.ค. 50	<ul style="list-style-type: none">• ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศได้เดินทางเยือนกัมพูชาเพื่อเจรจา หารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา และมอบหนังสือจากนายกรัฐมนตรี ที่มีถึงสมเด็จพระ อัครมเหสีเสนาบดีเดโช ฮุน เซน ให้แก่ฝ่ายกัมพูชาเพื่อให้ทราบถึง ความตั้งใจจริงและเจตนาอันบริสุทธิ์ที่จะร่วมมือกับฝ่ายกัมพูชา
11 – 13 ม.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• กัมพูชาจัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศที่เสียมราฐ ใน ระหว่างการประชุมผู้เชี่ยวชาญต่างชาติได้เสนอรายงานที่มีความ คลาดเคลื่อนหลายประเด็น และละเอียดที่จะกล่าวถึงประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับเขตแดน รวมทั้งใช้แผนที่แสดงเขตแดนกัมพูชา ซึ่ง ทับซ้อนกับแนวเขตแดนของไทยอ้างสิทธิ แม้ผู้เชี่ยวชาญไทยจะได้แสดง ความเห็นโต้แย้งเชิงวิชาการและแสดงข้อห่วงกังวลของฝ่ายไทยและ อำนาจอธิปไตยของไทยแล้ว ที่ประชุมก็ยังคงละเอียดข้อทักท้วงของ ฝ่ายไทย ผู้เชี่ยวชาญไทยจึงได้กล่าวแถลงการณ์ประท้วงและถอนตัว ออกจากการทำรายงานร่วม
14 ม.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• กัมพูชาจัดการประชุมสรุปรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญต่างชาติต่อ นายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กัมพูชา แต่ร่างรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญยังคงปรากฏแผนที่ที่

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
21 ก.พ. 51	<p>แสดงเส้นเขตแดนตามที่ฝ่ายกัมพูชาอ้างและยังคงเพิกเฉยต่อข้อทักท้วงของไทย นายชโลธร เผ่าวิบูล อัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ จึงได้กล่าวแถลงการณ์ประท้วง ชี้แจงท่าทีของไทย แต่นายสก อาน กล่าวว่าการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นเรื่องทางวัฒนธรรม ไม่เกี่ยวกับเขตแดน และยูเนสโก ไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาเรื่องเขตแดนจึงขอให้หารือในเรื่องนี้ต่อไป และขอให้นายวาร์ คิม ฮอง เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการกับฝ่ายไทยเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนบริเวณดังกล่าว</p> <ul style="list-style-type: none">• ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการที่สิงคโปร์ และการเยือนสิงคโปร์อย่างเป็นทางการของนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายฮอร์ นัมฮอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศกัมพูชา แจ้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยว่า การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกจะไม่ส่งผลกระทบต่อการเจรจาเรื่องเขตแดนที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการมาธิการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา ซึ่งกัมพูชาก็พร้อมที่จะออกแถลงการณ์ยืนยันในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ กัมพูชายินดีที่ไทยจะเข้าร่วมในการพัฒนาเขาพระวิหาร ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตอบชี้แจงว่า ไทยมิได้คัดค้าน การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของ กัมพูชาแต่ต้องการความมั่นใจว่าเรื่องดังกล่าวจะไม่กระทบต่อการเจรจาเส้นเขตแดนในอนาคต
27 ก.พ. 51	<ul style="list-style-type: none">• นายฮอร์ นัมฮอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศกัมพูชา ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยแจ้งว่า ฝ่ายกัมพูชาได้จัดทำรายงานส่งให้ศูนย์มรดกโลกเมื่อวันที่ 28 ม.ค. 51 ตามข้อตกลงของที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 31 พร้อมกับยืนยันว่าการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปักปันเขตแดน และการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ ในเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนไม่ถือเป็นการกำหนดเส้นเขตแดน ทั้งนี้ คณะกรรมการมาธิการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชาจะเจรจากันในเรื่องปัญหาเส้นเขตแดนต่อไป

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
3 – 4 มี.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• ในระหว่างการเดินทางเยือนกัมพูชาอย่างเป็นทางการ นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีได้ยืนยันกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชาว่า ไทยไม่ขัดขวางการเสนอขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของกัมพูชา แต่การขึ้นทะเบียนจะต้อง ไม่กระทบสิทธิเรื่องเขตแดนและอธิปไตยของไทย และได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายหารือกันเพื่อหาทางออกในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ฝ่ายกัมพูชาได้เสนอร่างแถลงการณ์ร่วมให้ฝ่ายไทยพิจารณา ซึ่งระบุว่าไทยสนับสนุนการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก และการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ตามที่ปรากฏในแผนที่แนบท้ายเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนไม่ถือเป็นการกำหนดเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ รวมทั้งเสนอให้มีการจัดประชุมร่วมกันในกรอบคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
30 มี.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• นายกรัฐมนตรีพบกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชาที่เวียงจันทน์ และเสนอให้มีการจัดทำแผนบริหารจัดการร่วมกันในพื้นที่รอบปราสาทอย่างไรก็ดี นายกรัฐมนตรีกัมพูชายืนยันว่าจะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาท และไม่เกี่ยวกับเส้นเขตแดน ส่วนพื้นที่บริเวณรอบตัวปราสาท ฝ่ายกัมพูชายังไม่ได้พิจารณาว่า ควรจัดตั้งกรรมการร่วมกันรูปแบบใด และทราบดีว่าพื้นที่รอบปราสาทนั้น ด้านหนึ่งเป็นของไทย โดยจะมอบหมายให้ นายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี มาหารือเรื่องนี้กับไทย
10 เม.ย. 51	<ul style="list-style-type: none">• กระทรวงการต่างประเทศ เชิญเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทยมาพบเพื่อยื่นบันทึกช่วยจำ (Aide Memoire) ของไทย ประทับวงกัมพูชาที่ละเมิดอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของไทย การมีชุมชนกัมพูชาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิ รวมทั้งขอให้ถอนกำลังทหารและตำรวจที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว
11 เม.ย. 51	<ul style="list-style-type: none">• นายอุ๊ก บอริท รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศกัมพูชาได้เชิญ นายวีรพันธุ์ วัชรชาติตย์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญไปพบเพื่อมอบเอกสาร ซึ่งปฏิเสธข้อกล่าวหาของไทยทุกประการ โดยชี้ว่าไม่มีกองกำลังทหารและตำรวจบนเขาพระวิหาร ชุมชนที่ตั้งอยู่ก็มีมานานแล้วและตามคำตัดสินของศาลโลก เรื่องเส้นเขตแดนชัดเจน

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
	แล้ว จึงไม่มีปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณปราสาทพระวิหาร โดยทหารกัมพูชาได้รื้อบ้านพักบริเวณปราสาทพระวิหารออก รวม 18 หลัง
6 พ.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปพบหารือกับฝ่ายกัมพูชาที่กรุงพนมเปญ เพื่อหาทางออกเรื่องปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณปราสาท โดยมีผู้แทนจากกรมกิจการชายแดนทหาร และกรมแผนที่ทหาร ร่วมเดินทางไปด้วย ผลการหารือ คือ ฝ่ายกัมพูชารับฟังฝ่ายไทยและผ่อนปรนในส่วนของการพัฒนาพื้นที่รอบปราสาท พระวิหารร่วมกัน อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังยืนยันว่า ไม่มีพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องหารือร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับร่างแถลงการณ์ร่วมเพื่อรักษาสีทิวทัศน์เขตแดนของทั้งสองฝ่ายต่อไป
14 พ.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• ภายหลังจากเข้าร่วมพิธีเปิดถนนหมายเลข 48 (เกาะกง - สเรอัมเบิล) และสะพาน 4 แห่งที่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้หารือกับ นายสก อาน รองนายกรัฐมนตรีกัมพูชา เกี่ยวกับปัญหาการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก และการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชาและพื้นที่พัฒนาร่วมบริเวณไหล่ทวีปที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิทับซ้อนกัน โดยฝ่ายกัมพูชาได้เสนอที่จะขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทเป็นมรดกโลกและจะไปหารือกับยูเนสโกเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในเรื่องนี้ต่อไป
22 – 23 พ.ค. 51	<ul style="list-style-type: none">• นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนำคณะผู้แทนไทยไปหารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ที่กรุงปารีส ภายใต้อาณัติของสำนักงานใหญ่ยูเนสโก เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ให้ได้ข้อยุติก่อนการประชุม คณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา
5 มิ.ย. 51	<ul style="list-style-type: none">• กัมพูชาเสนอร่างแผนผังฉบับปรับปรุงให้ไทยพิจารณา
9 – 11 มิ.ย. 51	<ul style="list-style-type: none">• เจ้าหน้าที่กรมแผนที่ทหารสำรวจพื้นที่ปราสาทพระวิหารตามแผนผังที่ได้รับจากกัมพูชา

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์
16 มิ.ย. 51	• สภาความมั่นคงแห่งชาติเห็นชอบร่างคำแถลงการณ์ร่วมไทยกัมพูชา ยูเนสโก เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร รวมทั้งแผนผังที่กัมพูชาส่งให้ไทยก่อนเสนอยูเนสโก
17 มิ.ย. 51	• คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างคำแถลงการณ์ร่วมไทย กัมพูชา ยูเนสโก เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก รวมทั้งแผนผังที่กัมพูชาส่งให้ไทย
18 มิ.ย. 51	• นายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลงนามในคำแถลงการณ์ ร่วมไทย กัมพูชา ยูเนสโก ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก

๑๐ กรมเอเชียตะวันออก
กองเอเชียตะวันออก 2
โทรศัพท์ 0-2643-5200-01
โทรสาร 0-2643-5202
อีเมล eastasian03@mfa.go.th

๑๑ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
กองเขตแดน
โทรศัพท์ 0-2643-5036-37
โทรสาร 0-2643-5035
อีเมล treaties03@mfa.go.th

๑๒ กรมองค์การระหว่างประเทศ
กองกิจการเพื่อการพัฒนา
โทรศัพท์ 0-2643-5078-9
โทรสาร 0-2643-5080
อีเมล interorg03@mfa.go.th

๑๓ กรมสารนิเทศ
กองประมวลและวิเคราะห์ข่าว
โทรศัพท์ 0-2643-5090, 0-2643-5092
โทรสาร 0-2643-5089
อีเมล information03@mfa.go.th